

การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

ปริญญานิพนธ์
ของ
นางลักษณ์ สนธิสุวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

บทคัดย่อ
ของ
นางลักษณ์ สนิสูวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2544

#162044

นางลักษณ์ สนธิสุวรรณ. (2544). การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ, รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์.

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 382 โรงเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าสร้างโดยผู้วิจัย เป็นแบบสอบถามทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอส พี เอส เอส สำหรับ วินโดว (SPSS : Statistical Package for the Social Sciences for MS WINDOW)

ผลการศึกษาพบว่า

ครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีทัศนคติต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนและกระบวนการจัดทำประเมินด้วยการสะสมผลงาน ในระดับมากและไม่แตกต่าง ส่วนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ครูเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ยกเว้นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทเห็นว่าปัญหาในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตามปัจจัยพื้นฐาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนและจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF PRESCHOOL TEACHER'S ATTITUDE IN AYUTTHAYA PROVINCE
TOWARDS THE PORTFOLIO ASSESSMENT

AN ABSTRACT
BY
NONGLAK SONTISUWAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Early childhood Education
at Srinakharinwirot University
November 2001

Nonglak Sontisuwan. (2001). *A Study of Preschool Teacher's Attitude*

In Ayutthaya Province Towards The Portfolio Assessment.

Master thesis, M.Ed. (Early childhood Education). Bangkok : Graduate School.

Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Kulaya

Tantiphlachiva, Assoc. Prof. Dr. Wirach Wannarath.

The purpose of this study was to study and compare of preschool teacher's attitude in Ayutthaya province toward the portfolio assessment. With the following variables : age, educational level, years of teaching experience, and amount of training. The sample used in this research were 398 preschool teachers in Ayutthaya province from 398 school. The sample were selected by simple random sampling technique. The research instruments used for collecting data was a set of rating scale questionnaires, developed by the researcher. Data were analyzed using the SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for MS WINDOW).

The results of the study are summarized as follows :

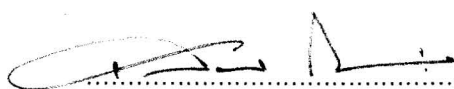
The teachers' attitude towards using portfolio assessment and process of portfolio assessment were at the high level and no significant difference. However the teacher's attitude towards the portfolio assessment problems was at the middle level and significant difference except the graduated teachers were at the low level. Moreover, the result of comparing teachers' attitudes between the years of teaching experience and amount of training were significant difference at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

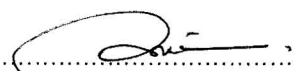
ของ
นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลลาชีวะ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนท์พงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และท่านอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี ดร.สุวิทย์ มูลคำ อาจารย์สุริยันต์ บุญชาติพิทย อาจารย์ณวีวรรณ กฤษสินชัย และอาจารย์จารุวรรณ ศิลปรัตน์ ที่กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้มีคุณภาพ ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ณวีวรรณ กฤษสินชัยและอาจารย์ชอบ สุขสมชีพ ศึกษาานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้อนุเคราะห์ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลจากครูระดับก่อน ประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบุญช่วย คุณแม่สมบุญ สนิทสุวรรณ คุณพ่อสุรินทร์ คุณแม่สมหมาย สุภาราญ อาจารย์จิตรลดา คำเจริญ อาจารย์ภารณี เศรษฐวงษ์สิน ผู้สนับสนุนส่งเสริม การศึกษาของผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา และขอขอบคุณ คุณชาติชาย สนิทสุวรรณ เด็กหญิงสุวิธิดา สนิทสุวรรณ ผู้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พัชรี เจตนเจริญรักษ์ อาจารย์ทัศนาก้าวพลอย อาจารย์ฉัตรชดา เรียรปรีชา อาจารย์สุทธาภา โชติประดิษฐ์ อาจารย์วราภรณ์ แก้วแย้ม และอาจารย์จิตพรณ ทองคำ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท รุ่นที่16 ทุกท่าน คุณวิภา จำมัน คุณอารีย์ คงสวัสดิ์ คุณธิดารัตน์ ศักดิ์วีระกุล คุณสุภาภรณ์ มาละโรจน์ ที่คอยเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอน้อมบูชาในพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ คุณยาย ครูอาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิทยาการต่างๆให้แก่ผู้วิจัย

นางลักษณ์ สนิทสุวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายและความสำคัญของการประเมินผลการเรียน.....	8
ความสัมพันธ์ของการวัดและประเมินผล.....	9
การประเมินผลระดับก่อนประถมศึกษา.....	13
การประเมินผลจากสภาพจริง.....	17
การประเมินผลโดยการใช้การสะสมผลงาน.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยใช้การสะสมผลงาน.....	29
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	34
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การนำเสนอข้อมูล.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์.....	42
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	57
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	57
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	57
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	58
อภิปรายผล.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	69
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม.....	75
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	79
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	84
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	97

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ.....	35
2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
3 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการ สะสมผลงาน จำแนกรายด้าน.....	43
4 ระดับทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม.....	43
5 ระดับทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามอายุ วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม.....	44
6 ระดับทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามอายุ วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม.....	45
7 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามอายุ.....	46
8 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามวุฒิกการศึกษา.....	47
9 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	48
10 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม.....	49
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสม ผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ.....	50
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสม ผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิกการศึกษา.....	50
13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสม ผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	51
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสม ผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม.....	51

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ.....	52
16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	52
17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์.....	53
18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อกระบวนการ จัดทำการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม.....	53
19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ.....	54
20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	54
21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	55
22 ผลการเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนจำแนกเป็นรายคู่.....	55
23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม.....	56
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเป็นรายคู่.....	56

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
---	----------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยมุ่งให้การศึกษาของประเทศเป็นประโยชน์ยิ่งต่อปวงชน กล่าวคือ การศึกษาต้องเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญกล่าวคือ เป็นผู้มีความสุขภาพพละนามยดีทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถทั้งในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรม และความเหมาะสมทางการศึกษาแต่ละระดับ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2540 : 1) การปฏิรูปการศึกษานี้ได้มีการพัฒนาโดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นแนวการจัดการศึกษา ตามมาตราที่ 24 ที่มุ่งถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด จัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผู้สอนอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ โดยเฉพาะได้เน้นให้มีการประเมินผลเพื่อการพัฒนาและประเมินผลตามสภาพจริง ตามมาตราที่ 26 ที่กล่าวว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 13 - 14) ซึ่งในการประเมินผลนี้ทางผู้บริหารการศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพความเป็นจริงด้วยการสะสมผลงาน (Portfolio)

การสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นกระบวนการประเมินผลจากสภาพความเป็นจริงที่ได้รับการยอมรับในวงการศึกษาไทย โดยใช้คำว่าแฟ้มสะสมงานที่เป็นต้นศัพท์เดิม ซึ่งในทางการศึกษาแล้วควรใช้คำว่า การสะสมผลงาน ซึ่งหมายถึง การรวบรวมผลงานที่เป็นตัวอย่างของความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์จากการทำงาน ด้านความสามารถ ความก้าวหน้าหรือการพัฒนาตามสภาพจริง ดังนั้นการสะสมผลงานจึงไม่ใช่การสะสมงานทุกชิ้น แต่จะเลือกเฉพาะผลงานเด่นที่สะท้อนภาพบุคคลตามจุดประสงค์ (สุวิมล ตั้งสัจจงพันธ์ และกุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 3)

การประเมินผลด้วยการสะสมผลงานเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินจากสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นวิธีการประเมินผลการเรียนที่อาศัยเทคนิควิธีจากการสะสมผลงาน โดยรวบรวมผลงานต่างๆของผู้เรียนเข้าด้วยกัน แล้วตัดสินผล ลงสรุปความสามารถของผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการเปลี่ยนแปลง ความพยายาม ความสนใจ เจตคติและการปฏิบัติแล้วส่งผลย้อนกลับไปยังผู้เรียนและผู้ปกครองเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองรู้ถึงความสามารถ ศักยภาพและความก้าวหน้าของตนเอง (ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. 2541 : 62) การสะสมผลงานเป็นการเก็บสะสมข้อสนเทศทั้งหมดของนักเรียนไว้ทำให้มองเห็นภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างชัดเจน นับเป็นการประเมินเอนกประสงค์ที่ใช้ได้ทั้งการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนประเมินผลการสอนของครู และการตรวจสอบกิจกรรมการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงานเป็นวิธีหนึ่งของการประเมินจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบ “เด็กเป็นศูนย์กลาง” และเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการวัดและประเมินผลการศึกษา (ส.วาสนา ประมวลพฤกษ์. 2542: 219)

ในแง่การศึกษาแล้วการประเมินเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะชี้บ่งได้ว่ากิจกรรมที่จัดให้เด็กนั้นเป็นไปอย่างตรงเป้าหมายหรือไม่เพียงใด เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงสถานภาพของระบบการศึกษา ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษา (โกวิท ประมวลพฤกษ์. 2523) แต่การศึกษาปฐมวัยมีความแตกต่างจากการศึกษาระดับอื่น ดังนั้นการประเมินผลทางการศึกษาปฐมวัยจะเน้นถึงการประเมินพัฒนาการ ซึ่งการประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวันและครอบคลุมพัฒนาการเด็กทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541) โดยลักษณะการประเมินผลการเรียนจึงทำหน้าที่สำคัญเพื่อเฝ้าดูผู้เรียน (Pupil Watcher) โดยอาศัยการสังเกตและการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในสภาพการเรียนรู้ประจำวันที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน และสะท้อนให้เห็นความสามารถของนักเรียนที่แสดง ลงมือทำตัดสินใจและแก้ปัญหา ดังนั้น การประเมินผู้เรียนจึงเป็นการประเมินในสภาพความเป็นจริงหรือการประเมินจากสภาพจริง ด้วยจุดประสงค์เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน (กรวิชากร. 2539 : 1)

การประเมินด้วยการสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) ได้นำมาใช้ในประเทศไทยอย่างชัดเจนประมาณ พ.ศ. 2540 ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิบัติที่แสดงถึงการสนับสนุนให้มีการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่งตามคำสั่งที่ ศธ. 0911/306 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2541 ตามที่กรมอาชีวศึกษามีนโยบายให้นาวิธีการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงและการประเมินผลการเรียนโดยใช้การสะสมผลงานมาใช้ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเตรียมจัดโครงการ เผยแพร่วิธีการประเมินผลการเรียนโดยใช้การสะสมผลงานให้แก่โรงเรียนโดยทั่วไป และขอความอนุเคราะห์ศึกษานิเทศก์มาร่วมประชุมปรึกษาเพื่อวางรูปแบบและกำหนดแผนงานการประเมินผลการเรียนโดยใช้การสะสมผลงาน เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันในทางปฏิบัติ (กรมอาชีวศึกษา. 2541) แต่จากการศึกษาพบว่าการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลการเรียนของไทยมีปัญหาในการใช้ ตัวอย่างเช่นวิจัยของ พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์ ที่ศึกษาปัญหาขั้นตอนการประเมินโดยใช้การสะสมงาน ของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้ มีปัญหาในการประเมินโดยวิธีนี้โดยรวมและตามขั้นตอนอยู่ในระดับมาก เหตุผลเพราะขาดงบประมาณในการสนับสนุน ครูต้องใช้จ่ายงบประมาณมากพอสมควรและมีความวิตกกังวลในการจัดการเรียนการสอนให้จบตามหลักสูตรที่กำหนดและการประเมินวิธีนี้ยังใหม่ต่อการวัดผลประเมินผลยังต้องมีการประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอน อีกทั้งครูผู้สอนยังไม่เข้าใจหลักเกณฑ์วิธีการวัดผลขาดความเข้าใจในการประเมินและขั้นตอนในการประเมินบางขั้นตอนซับซ้อนกัน ทำให้ครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการประเมินนาน (พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์. 2542 : 100) สอดคล้องกับการวิจัยของ ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540 : 194) ครูผู้สอนปฏิบัติค่อนข้างยากเนื่องจากยังยึดหลักสูตรแกนของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก โดยเน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลักในการบูรณาการ ในการทำงานจริงของนักเรียนค่อนข้างใช้เวลาและครูต้องกังวลต่อการสอนเนื้อหาให้จบตามหลักสูตร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดหนึ่งที่สำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาและการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ด้วยการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ จัดอบรมสัมมนาในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาค้นเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ตลอดมา รวมทั้งได้จัดการอบรมเรื่องการประเมินโดยใช้การสะสมผลงานด้วย ความว่า หน่วยงานนี้เทศก์ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้จัดอบรมเรื่องการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน ให้กับครูในสังกัดทุกโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน เพื่อเป็นแกนนำโดยใช้เวลาในการอบรม 2 วัน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 และสนับสนุนให้แต่ละอำเภอจัดอบรมเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าวด้วย และครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการจัดทำและใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานอย่างทั่วถึง ทั้งนี้หน่วยงานนี้เทศก์ยังได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ไปยังครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนด้วย (หน่วยงานนี้เทศก์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2542)

จะเห็นได้ว่าการประเมินด้วยการสะสมผลงานมีความหมายมากสำหรับครู ซึ่งแท้จริงแล้วการประเมินด้วยการสะสมผลงาน มิได้เป็นเพียงแต่การจัดกระทำทางการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 เท่านั้นแต่การประเมินด้วยการสะสมผลงานยังมีประโยชน์ในด้านอื่นๆคือ กระตุ้นการตระหนักถึงความสามารถในตนเองของผู้สะสม เป็นหลักฐานของความสำเร็จของเจ้าของผลงานที่สะสม กระตุ้นความรู้สึกเป็นเจ้าของ ส่งเสริมความรับผิดชอบและทำให้ตื่นตัวในการเรียนรู้และพัฒนา ช่วยให้ผู้สะสมได้รับข้อมูลย้อนกลับและการประเมินอย่างต่อเนื่อง สะท้อนภาพของผู้สะสมด้วยผลงานที่สะสม เป็นเครื่องมือแสดงผลงานของผู้สะสมเฉพาะบุคคลที่สามารถสื่อแสดงให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความสามารถของตน เป็นหลักฐานหรือเครื่องมือในการตัดสินความสามารถทางการเรียนรู้ที่เชื่อถือได้และตรงความจริง (สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ และกุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 13-14) แต่ด้วยความใหม่และกระบวนการประเมินด้วยการสะสมผลงานยังมีความซับซ้อน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาจำนวน 5 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การเก็บสะสมผลงานของเด็กเป็นระบบที่ขาดความชัดเจน วิธีการใช้ผลงานสะสม การตัดสินผลงาน ไม่สามารถนำผลงานที่สะสมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประเมินการจัดการเรียนการสอนได้ จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ซึ่งหมายถึง ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำประเมินด้วยการสะสมผลงาน ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูเกี่ยวกับการใช้การสะสมผลงานในการประเมินทางการศึกษาโดยครอบคลุมในด้านต่างๆทั้งเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการนิเทศเรื่องการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลการเรียนของครูระดับก่อนประถมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน 3 ด้านคือ การใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน กระบวนการจัดทำประเมินด้วยการสะสมผลงาน ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูผู้สอน ระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับ

4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสม ผลงานของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และ จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาครูเกี่ยวกับการใช้การประเมินด้วยการสะสม ผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา และนำข้อมูลมาเป็นแนวทางสำหรับการนิเทศ การประเมินด้วยการสะสมผลงานสำหรับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาทั้งในคลินิกและนอกสถาบัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรคือครูระดับก่อนประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และกำลังใช้การประเมินการเรียนการสอนด้วยการสะสมผลงาน ทั้งหมด 398 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับก่อนประถมศึกษาใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานกับการเรียน การสอน และกำลังสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนละ 1 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากรายชื่อครูมาโรงเรียนละ 1 รายชื่อ จะได้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 398 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ปัจจัยพื้นฐานของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ได้แก่
 - 1.1 อายุ
 - 1.2 วุฒิการศึกษา
 - 1.3 ประสบการณ์ในการสอน
 - 1.4 จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม
2. ทัศนคติต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน 3 ด้าน คือ
 - 2.1 ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน
 - 2.2 ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน
 - 2.3 ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินด้วยการสะสมผลงาน

หมายถึง วิธีการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏจากการปฏิบัติของผู้เรียน ด้วยการรวบรวมผลงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้นโดยผู้เรียนและครูเป็นผู้คัดเลือกและเก็บสะสมผลงานตามจุดประสงค์ ซึ่งตรงกับค่าว่าการประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน สารของงานที่สะสมจะเป็นสื่อสะท้อนถึงศักยภาพของผู้เรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนทราบความสามารถของตนและครูนำมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้เรียนได้ ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทัศนคติ

หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุน เป็นกลางหรือคัดค้านก็ได้ และเป็นผลให้บุคคลนั้นพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นตามความรู้สึกดังกล่าว ในงานวิจัยครั้งนี้หมายถึง ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน กระบวนการต่อการจัดทำกาประเมินด้วยการสะสมผลงาน และปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน

หมายถึง การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกในเรื่องต่างๆ ซึ่งไม่ได้มีการใช้เครื่องมือวัดว่าถูกหรือผิด ในที่นี้หมายถึง การแสดงออกมาในการตอบแบบสอบถามเรื่องการนำการสะสมผลงานไปใช้ในการประเมินผู้เรียนด้านการเรียนการสอนของครูผู้สอน เกี่ยวกับประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน ประสิทธิภาพในการพัฒนาครูและประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็ก

ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำกาประเมินด้วยการสะสมผลงาน

หมายถึง ความรู้สึกทั้งในทางบวกและทางลบของครูผู้สอน ในการนำขั้นตอนของการสะสมผลงานมาใช้ในการประเมินผลตามกระบวนการดังนี้ การกำหนดจุดประสงค์การสะสมผลงาน การวางแผนปฏิบัติ การเลือกชิ้นงาน การจัดระเบียบชิ้นงานและการประเมินผลงานสะสม

ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกต่ออุปสรรคที่ครูไม่สามารถปฏิบัติได้หรือความคับข้องใจของครูในการนำการสะสมผลงานมาใช้ในการประเมินผลเด็กเกี่ยวกับ เวลา วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ความรู้ของครู การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ครูระดับก่อนประถมศึกษา

หมายถึง ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยพื้นฐานของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา

หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเรื่องการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

อายุ

หมายถึง จำนวนปี อายุตามปีปฏิทิน จำแนกเป็น ต่ำกว่า 30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี, และ 50 ปีขึ้นไป

วุฒิการศึกษา

หมายถึง ระดับทางการศึกษาที่ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาสำเร็จการศึกษาในระดับสูงสุด
จำแนกเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี และปริญญาโท

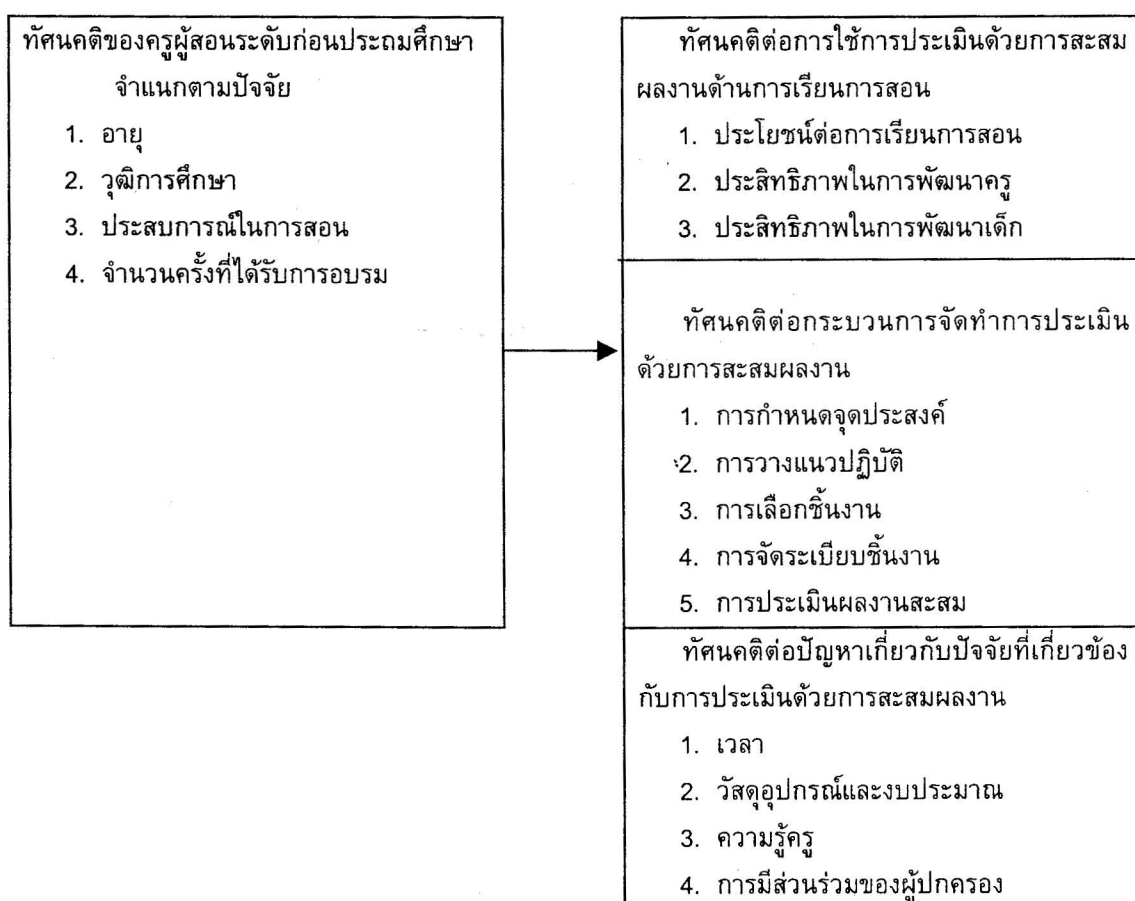
ประสบการณ์ในการสอน

หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติหน้าที่ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน โดย
จำแนกเป็น ประสบการณ์ในการสอนระยะเวลา 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป

จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

หมายถึง ความถี่ที่ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาได้รับความรู้เรื่องการประเมินด้วย
การสะสมผลงานจากการจัดอบรมของหน่วยงานต่างๆ จำแนกเป็น ไม่เคยได้รับการอบรม, ได้รับการอบรม
1-2 ครั้ง และได้รับการอบรม 3 ครั้งขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ทศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม มีความแตกต่างกัน

2. ทศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม มีความแตกต่างกัน

3. ทศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม มีความแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการประเมินผลการเรียน
2. ความสัมพันธ์ของการวัดและประเมินผล
3. การประเมินผลระดับก่อนประถมศึกษา
4. การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)
5. การประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน (Portfolio)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและความสำคัญของการประเมินผลการเรียน

1.1 ความหมายของการประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนเป็นกิจกรรมสำคัญทางการศึกษาที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบอกระดับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการประเมินผลไว้ดังนี้

ธอร์นไดค์และเฮเกน (Thorndike and Hagen. 1969) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการที่สมบูรณ์สำหรับบ่งชี้ให้ทราบว่า ในกระบวนการทางการศึกษาที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ไว้ มีวัตถุประสงค์ใดบ้างที่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการประเมินผลอาศัยแบบทดสอบเป็นเครื่องมือ รวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ อีกด้วย ตลอดจนพิจารณาความรับผิดชอบ และความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมาประกอบการตัดสินคุณค่าด้วย

กู๊ด (Good. 1973 : 220) ให้ความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง กระบวนการค้นหาหรือตัดสินคุณค่าหรือจำนวนของสิ่งของบางสิ่งบางอย่าง โดยใช้มาตรฐานของการประเมินผลตลอดจนการตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายในหรือเกณฑ์ภายนอก

กรอนลันด์ (Gronlund. 1990 : 5 - 8) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นกระบวนการอย่างมีระบบในการอธิบายถึงผู้เรียนว่า มีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามจุดประสงค์ของการสอนอย่างไร โดยพิจารณาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพประกอบในการตัดสินคุณค่าของผู้เรียน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ต่างๆของผู้เรียนซึ่งได้มาจากหลายวิธี มาพิจารณาดัดสินว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

1.2 ความสำคัญของการประเมินผล

หลักสำคัญของการประเมินผลการเรียนมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนก็มุ่งที่จะเสริมสร้างให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ต้องการนั่นเอง ศิริชัย กาญจนวาสี (2539 : 44-45) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1. การประเมินเป็นวิธีการแสวงหาสารสนเทศ เพื่อระบุระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน ผลของการประเมินจะให้สารสนเทศที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงพัฒนาการและผลการเรียนรู้ของตนเองว่าเป็นอย่างไร อยู่ในระดับใด มีข้อควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อหาทางพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ถึงระดับที่ควรจะเป็น ในขณะที่เดียวกันผลการประเมินจะให้

สารสนเทศแก่ผู้สอน เพื่อทราบถึงประสิทธิผลของการสอนสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2. การประเมินช่วยให้มีการกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่ชัดเจน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องมีการตั้งเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ประเมินสามารถประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่

3. การประเมินเป็นระบบการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับพัฒนาการเรียนรู้ ผลการประเมินจะช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงถึงจุดเด่นจุดด้อยของกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม

4. การประเมินเป็นเครื่องมือสำหรับเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอนแบบต่าง ๆ ว่าการสอนแบบใด วิธีไหนที่สามารถบรรลุเป้าหมายของการเรียนได้ดีกว่ากัน

สรุปได้ว่าการประเมินผล มีความสำคัญต่อผู้เรียนและการสอน กล่าวคือ ใช้ตรวจสอบว่าผู้เรียนเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่และการสอนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน

2. ความสัมพันธ์ของการวัดและการประเมินผล

2.1 ความหมายของการวัด

อีเบล (Ebel. 1986 : 14) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า หมายถึงกระบวนการของการกำหนดจำนวนให้กับแต่ละสมาชิกของสิ่งของ หรือบุคคลที่ต้องการวัด เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของคุณสมบัติที่จะวัดของสิ่งของหรือบุคคลนั้นๆ นอกจากคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของสิ่งนั้นจะต้องวัดได้ การวัดผลยังมีความหมายรวมถึงการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัดกับมาตรฐานบางอย่างที่กำหนดไว้ด้วย

ไทเลอร์ (Tyler. 1979 : 4-5) ได้ให้ความหมายของการวัดผลในเชิงจิตวิทยาว่าการวัดผลเป็นการรวมของกิจกรรมหลายอย่าง ในกิจกรรมเหล่านั้นมีสิ่งๆ ที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือการใช้จำนวน ดังนั้นการวัดผลจึงหมายถึงการกำหนดค่าเป็นตัวเลขโดยเป็นไปตามกฎเกณฑ์ กฎเกณฑ์ที่ว่านี้เกี่ยวข้องกับการบวก ลบ คูณและหารทางคณิตศาสตร์

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2530 : 6) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ว่า หมายถึงกระบวนการที่ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ จะถูกนำมาเกี่ยวข้องกับลักษณะของวัตถุ คน หรือสิ่งที่จะวัดการวัดจึงต้องมีคุณสมบัติดังนี้ ต้องมีกลุ่มของวัตถุหรือคน มีคุณสมบัติของลักษณะที่จะวัด มีการกระทำโดยการให้ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ ต้องพิจารณาถึงธรรมชาติตลอดจนนำตัวเลขหรือสัญลักษณ์เหล่านั้นไปใช้

สุริยันต์ บุญชาติพิทย์ (2542 : 26) ได้สรุปว่าการวัดผลหมายถึง กระบวนการที่กำหนดคุณลักษณะความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยการตีค่าเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยเครื่องมือและวิธีการวัดหลาย ๆ อย่างประกอบกัน

จากความหมายต่างๆ ที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การวัดผลหมายถึง การกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใดๆ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ

2.2 การวัดกับการประเมินผล

ศิริชัย กาญจนวาสี (2539 : 14) ได้สรุปขั้นตอนของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลโดยระบุประเภทของการวัดและประเมินและความต้องการในการใช้ประโยชน์จากการวัดและประเมิน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประเมินทราบเป้าหมายและทิศทางของการวัดและประเมินผลได้เป็นอย่างดี
 2. วิเคราะห์เป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ผู้ประเมินจะต้องศึกษาทำความเข้าใจถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และจะต้องสามารถระบุและแยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 3. สร้างเครื่องมือในการประเมินผล ซึ่งประกอบไปด้วยการออกแบบการสร้างเครื่องมือ ได้แก่ การหนดประเภท รูปแบบ ขอบเขตของเครื่องมือ เป็นต้น จากนั้นจึงลงมือสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
 4. เก็บรวบรวมข้อมูล
 5. วิเคราะห์ข้อมูล
 6. ตัดสินคุณค่าผลการเรียนรู้
 7. รายงานและนำผลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องรายงานผลการประเมินให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ผลการประเมินจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้เรียนในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง ในขณะเดียวกันผลการประเมินควรใช้เป็นสารสนเทศสำหรับผู้สอนในการพัฒนา และปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 199) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลว่า คือ การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าความจริงและการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับกาวัดเพียงอย่างเดียว ส่วนการประเมินผลประกอบด้วย

1. ผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่างๆ เช่น การสังเกต การทดสอบ
2. เกณฑ์การพิจารณา เพื่อให้เป็นแนวทางหรือหลักการพิจารณาแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น พอใจ ไม่พอใจ

3. การตัดสินใจ เป็นการสรุปผลเปรียบเทียบระหว่างผลการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดและการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก เพราะการวัดจะทำให้ได้ค่าของสิ่งนั้นมาอาจเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ ส่วนการประเมินเป็นการนำสิ่งที่ได้จากการวัดไปตีค่าหรือแปลความจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.3 ขอบข่ายของการวัดและประเมินผล

วัลลภ กันทรพิทย์ (2533 : 1-3) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียนดังนี้ งานวัดผลและประเมินผลในโรงเรียนในที่นี้หมายถึง งานวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนตามข้อกำหนดในหลักสูตร งานนี้อาจแบ่งออกเป็น 3 ส่วน หรือ 3 งานย่อย ซึ่งผู้ที่จะติดตามช่วยแนะนำหรือนิเทศ ควรคำนึงถึงและวางแผนวางแนวทางการประสานงาน ให้สอดคล้องกันทั้ง 3 งานดังนี้

1. งานระเบียบวิธีการ ในการวัดผลประเมินผล และกลไกการดำเนินงาน งานนี้เกี่ยวข้องกับแนวการดำเนินงานในเรื่องการวัดและประเมินตามหลักการที่กำหนดไว้ ซึ่งจะกำหนดออกมาเป็นข้อกำหนดในหลักสูตรและระเบียบการประเมิน ตลอดจนในคำสั่งอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องยึดถือปฏิบัติเป็นปทัสถานเดียวกัน ทั้งนี้งานนี้จะครอบคลุมไปถึงกลไกการบริหารงานเพื่อให้

เป็นไปตามหลักการและระเบียบนั้นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งงานส่วนนี้ของการวัดและประเมินผลก็คือ งานบริหาร การวัดผลและประเมินผลนั่นเอง งานนี้เมื่อมองในเชิงบริหารแล้วก็จะมีกระบวนการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญๆคือ การวางแผน - การดำเนินงาน - การติดตามและประเมินผล อันเป็นการทำงานที่ครบวงจร ซึ่งในรายละเอียดของการดำเนินงานก็หมายถึง

1.1 การวางแผนกำหนดกิจกรรมการสอนและการเก็บคะแนน ตลอดจนงานอื่นๆ ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบประเมินผลที่ใช้อยู่ ตลอดภาคเรียนและตลอดปีการศึกษา

1.2 การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดในเรื่องการวัดผลประเมินผลของโรงเรียนทั้งหมด

1.3 การติดตามดูแลการทำงานในเรื่องการวัดผลประเมินผลของโรงเรียน และทำการปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในช่วงเวลาต่อไป

2. งานเทคนิค เครื่องมือและการแปลผล งานนี้เป็นเรื่องของกลวิธีที่ใช้ ซึ่งจะเสริมคุณภาพของงานวัดและประเมินผล เพื่อให้ผลของการวัดผลและประเมินผลเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้นเป็นงานเสริมคุณภาพของงานบริหารในข้อแรก งานนี้จะประกอบด้วยเทคนิควิธีต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดจุดประสงค์ เทคนิคการสร้างเครื่องมือ การปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ การวิเคราะห์ผล การแปลผลการวัดและประเมิน ตลอดจนการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ เพื่อเป็นแหล่งกลางสำหรับใช้และ บริการเครื่องมือต่างๆในรูปของคลังข้อสอบ งานส่วนนี้จุดเน้นมีได้อยู่ที่ปัสถาน แต่อยู่ที่คุณภาพ และเป็นการเสริมคุณภาพให้งานในข้อแรก

3. งานบุคลากรวัดผล งานนี้เป็นเรื่องของเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานตาม 2 ข้อแรก หรือร่วมมือกับผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว เป็นเรื่องของการฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและสร้างทักษะในเรื่องของการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการพยายามเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่บุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อความร่วมมือและประสานงาน เพื่อความสำเร็จของการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ยังมีงานย่อยอีก 2 งาน ที่อาจมีผู้พิจารณาแยกออกมาเน้นในการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน ที่ควรกล่าวถึง คือ

1. งานติดตามและปรับปรุงการดำเนินงาน ข้อนี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของข้อที่ 1 เพราะขั้นตอนการติดตามและปรับปรุงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานที่ครบวงจร จึงควรอยู่ที่การบริหารงานวัดผลและประเมินผล

2. งานประชาสัมพันธ์การวัดผล งานนี้ควรอยู่ในข้อ 3 เรื่องบุคลากร เพราะถ้าเรายอมรับว่างานวัดผลประเมินผลนั้นเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายๆฝ่าย และเราพยายามที่จะสร้างความเข้าใจให้ทุกๆฝ่ายแล้ว เราก็ต้องดำเนินการตามจุดยืนของแต่ละฝ่าย ทั้งครูวัด ผลครูอื่นๆ นักเรียนและผู้ปกครองกับชุมชนที่อยู่รอบๆโรงเรียน ต้องถือว่าเป็นการผสมผสานกันระหว่างทำให้ความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ไปพร้อมๆกัน ตามจุดยืนของผู้รับแต่ละฝ่าย ถ้าเรามองกลุ่มผู้เกี่ยวข้องและเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลที่เขาควรรู้และเข้าใจแล้วอาจแยกออกได้ดังนี้

2.1 กลุ่มครูวัดผล คือผู้ที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่วัดผลในโรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกลุ่มนี้เป็นผู้ชำนาญประจำหน่วย ควรเสริมความรู้ด้านหลักการและเทคนิคระดับสูงได้ลึกซึ้งกว่ากลุ่มอื่นๆ

2.2 กลุ่มครูผู้สอน คือ ครูทุกคน ต้องเป็นผู้สอนและผู้วัดผลประเมินผลเอง กลุ่มนี้ต้องรู้วิธีการในเชิงปฏิบัติได้ จึงอาจสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการพอประมาณ แต่เน้นการปฏิบัติได้

ตามหลักการหรือทฤษฎีที่ยอมรับกันอยู่ แต่ไม่จำเป็นต้องรู้ซึ่งในทฤษฎีหรือหลักการมากนัก

2.3 กลุ่มผู้บริหาร - นักเรียน - ผู้ปกครอง - ชุมชน ต้องพยายามสร้างความเข้าใจให้บุคคลในกลุ่มนี้ สามารถตอบสนองต่อความต้องการในเรื่องการวัดผลประเมินผลได้เหมาะสมตามจุดยืนของตนได้ คือ ผู้บริหารก็เข้าใจยอมรับและเอื้ออำนวยให้การวัดผลประเมินผลดำเนินไปอย่างเหมาะสม นักเรียนก็เข้าใจและยอมรับวิธีการและผลการวัดผลและประเมินผล ส่วนผู้ปกครองและชุมชนก็เข้าใจยอมรับและสนับสนุนตามบทบาทของตน การสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชนนับเป็นการประชาสัมพันธ์ก็ได้

อย่างไรก็ตาม การวัดผลและประเมินผลที่กล่าวถึงนี้อยู่ในขอบข่ายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้นหากเราจะขยายขอบข่ายให้ครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ก็จะเป็นการหมายถึง การประเมินผลการจัดการศึกษาซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งระบบ และการแบ่งลักษณะงานก็อาจต้องมองให้คลุมหมดทุกๆด้านของโรงเรียน ไม่เฉพาะการวัดผลประเมินผลตัวนักเรียนเท่านั้น

ขอบข่ายในการวัดและประเมินผลในกระบวนการเรียนการสอน มีดังนี้

1. การวัดและประเมินก่อนการเรียนการสอน มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความรู้พัฒนาการ และทักษะที่ผู้เรียนมีอยู่ก่อนเริ่มการสอน หรือเพื่อจัดวางตำแหน่งของผู้เรียนซึ่งจะนำสารสนเทศที่ได้จากการวัดประเมินความพร้อมก่อนการเรียนมาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของการสอน วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวางแผนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความพร้อมก่อนเริ่มต้นการเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. การวัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอน เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถหรือทักษะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการสอนหรือไม่ สารสนเทศที่ได้จะช่วยบ่งชี้พัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อทำการปรับปรุงการเรียนและเป็นข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน เพื่อทำการปรับปรุงการสอนตลอดจนใช้ในการตัดสินใจว่า จะต้องปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของนักเรียนแต่ละคนในจุดใดบ้าง

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการปรับปรุงผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนและใช้ในการตัดสินใจผลการเรียน เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การปฏิบัติหรือผลงานของนักเรียน นอกจากสารสนเทศที่ได้จากการประเมินนี้จะใช้ในการตัดสินใจคุณค่าการเรียนรู้แบบรวบยอดแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจที่จะปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2539 : 42-44)

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ขอบข่ายของการวัดและประเมินผลมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งนี้บุคคลดังกล่าวก็ยังคงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้การวัดประเมินผลมีประสิทธิภาพ แต่บุคคลที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดคือครูผู้สอนเพราะจะต้องทำการสอนและประเมินผู้เรียนด้วยตนเอง จึงต้องพัฒนาตนเองในเรื่องการวัดและประเมินผลให้มาก เพื่อการแปลผลที่ออกมาจะได้เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้เรียน และหาทางส่งเสริมหรือแก้ไขผู้เรียนต่อไป ซึ่งการวัดและประเมินผลในกระบวนการเรียนการสอนก็มี 3 ระยะด้วยกันคือ ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนซึ่งผู้ทำการวัดและประเมินจะต้องพัฒนาตนเองในการใช้ประโยชน์จากการวัดประเมินทั้ง 3 ระยะ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3. การประเมินผลระดับก่อนประถมศึกษา

3.1 การประเมินผลพัฒนาการ

หลักสูตรก่อนประถมศึกษากล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ. 2540ก : 12) ดังนั้นการวัดและประเมินพัฒนาการจึงเป็นการวัดและประเมินความพร้อมในการเรียนของนักเรียนในทุกด้าน มิใช่ประเมินเนื้อหาสาระในแผนการสอน ซึ่งผลการประเมินจะนำมาใช้ในการปรับปรุงผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528:)

3.2 หลักการประเมินผลพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินเด็กอายุ 3 - 6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเร็วช้าต่างกัน และสามารถพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายได้ ถ้าเด็กได้รับประสบการณ์เสริมสร้างอย่างเพียงพอและเหมาะสม (กรมวิชาการ. 2540ข)

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539)

1. การประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการประเมินรายพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน โดยครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา
2. การประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา เป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน
3. การประเมินพัฒนาการควรใช้วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความสามารถของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสรุปพัฒนาการและนำข้อมูลมาจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน
4. การประเมินพัฒนาการ มิได้มุ่งนำผลการประเมินมาตัดสินการเลื่อนชั้นของเด็ก ทั้งนี้เพราะเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเร็วหรือช้าต่างกัน และสามารถพัฒนาไปตามจุดประสงค์ได้ถ้าครูจัดประสบการณ์เสริมสร้างอย่างเพียงพอและเหมาะสม
5. ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ได้ผลทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญานั้น ครูต้องทราบพัฒนาการอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ครูจึงต้องรู้วิธีการประเมินพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก โดยทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างสม่ำเสมอ จนสามารถสรุปได้ว่าเด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับใด เพื่อสามารถจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน
6. เมื่อถึงปลายปีสุดท้ายของระดับก่อนประถมศึกษา ครูควรนำผลการประเมินมาพิจารณาสรุปตัดสินว่า เด็กพร้อมที่จะเลื่อนชั้นไปเรียนในระดับประถมศึกษาหรือไม่

การประเมินพัฒนาการควรยึดหลักดังนี้ คือ

1. ต้องประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
 2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
 3. สภาพการประเมินต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็ก โดยจัดการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน
 4. จัดทำการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือ และการจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
 5. ไม่ใช้การประเมินด้วยแบบทดสอบ เพราะไม่เหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการของเด็กอายุ 3 - 6 ปี การประเมินเด็กควรจะขึ้นอยู่กับข้อมูลหลายๆด้านมิใช่ขึ้นอยู่กับคะแนนสอบ
- สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานหรือชิ้นงานที่แสดงออกถึงการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ในพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กโดยการจัดทำเป็นแฟ้มรายบุคคล (กรมวิชาการ. 2540ข : 47)

กระบวนการประเมินพัฒนาการ

กระบวนการประเมินพัฒนาการ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นศึกษาพฤติกรรมเด็ก ซึ่งต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและศึกษาพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ จนทราบความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งเทคนิคการศึกษาเด็กมีดังนี้
 - 1.1 การสังเกต เป็นเทคนิคที่ใช้มากที่สุดในการศึกษาพฤติกรรมเด็ก ควรสังเกตเด็กในเวลาและสถานการณ์ต่างๆกัน
 - 1.2 การสนทนา การสนทนากับเด็กจะทำให้ทราบพัฒนาการทางด้านภาษา และความคิดและยังช่วยให้ครูรู้จักเด็กและได้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมากยิ่งขึ้น
 - 1.3 การสะสมผลงาน ผลงานถือว่าเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความสามารถของเด็ก ช่วยให้เห็นพัฒนาการตามลำดับเวลา
 - 1.4 การทดสอบด้วยวาจา หลังจากการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก จะช่วยให้ทราบว่าเด็กมีความคิดและมีความเข้าใจอย่างไร
2. ขั้นบันทึกและสรุปพฤติกรรมนักเรียน ครูควรจดบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการใช้เทคนิควิธีการต่างๆ โดยไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัวของผู้บันทึกลงไป
3. ขั้นบันทึกแบบประเมินพัฒนาการ การประเมินตามแบบประเมินพัฒนาการมิได้ชี้ขาดว่าเด็กทุกคนต้องมีพัฒนาการทุกด้านสูงเท่าเทียมแบบประเมินพัฒนาการ เพราะเด็กแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน เมื่อพบว่าเด็กมีความล่าช้าในพัฒนาการด้านใด ครูก็ควรให้ความสนใจ และฝึกฝนทักษะต่างๆตามระดับความสามารถ จากนั้นจึงให้ทำกิจกรรมที่ยากขึ้น จนอยู่ในระดับที่เด็กทั่วไปทำได้
4. ขั้นพิจารณาจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กมีหลักว่า “เด็กจะพัฒนาได้รวดเร็วและได้ผลดี ถ้าได้รับประสบการณ์ตรงกับความสามารถของเด็ก” หลังจากบันทึกพัฒนาการลงในแบบประเมินแล้ว ผลการประเมินสามารถใช้เป็นแนวในการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เป็นอย่างดี (กรมวิชาการ. 2534 : 12 - 31)

3.3 ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา

คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา (2539) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวถึงการประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย

1. กล้ามเนื้อใหญ่
 - 1.1 การยืน
 - 1.2 การเดิน
 - 1.3 การวิ่ง
 - 1.4 การกระโดด
 - 1.5 การโยน
 - 1.6 การรับลูกบอล
 - 1.7 การเตะลูกบอล
2. กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
 - 2.1 การร้อย
 - 2.2 การตัดกระดาษ
 - 2.3 การวาดภาพอย่างอิสระ

ข้อควรคำนึงสำหรับครู

1. การประเมินพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัยก่อนประถมศึกษานั้น มิใช่เป็นการนำเด็กมาทดสอบเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม แต่เป็นการประเมินความสามารถหรือพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกและปฏิบัติจริง ในกิจวัตรประจำวันและจากกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวัน
2. วิธีการเก็บข้อมูล ให้ใช้วิธีการสังเกตแล้วบันทึกผลลงในแบบบันทึกพัฒนาการเด็ก ครูต้องดำเนินการสังเกตอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลตรงกับสภาพพัฒนาการที่แท้จริง
3. เกณฑ์การประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย จะจำแนกเป็นระดับพัฒนาการที่เกิดขึ้นในช่วยอายุต่างๆ รวม 3 ช่วงอายุ คือ อายุ 3 ปี (3-4 ปี) อายุ 4 ปี (4-5 ปี) และ อายุ 5 ปี (5-6 ปี)
4. ถ้าครูสังเกตพบว่าเด็กคนใดมีพัฒนาการทางด้านร่างกายล่าช้า ไม่เป็นไปตามพฤติกรรม/ความสามารถตามวัย ครูควรจัดประสบการณ์เพิ่มเติมให้

ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคม

1. การแสดงความรู้สึกและอารมณ์
 - 1.1 บอกหรือแสดงความรู้สึก ความต้องการและอารมณ์ของตนเอง
 - 1.2 รับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ และยอมรับผู้อื่น
 - 1.3 พึงพอใจในตนเอง
 - 1.4 บอกหรือแสดงความรักพอใจผู้อื่น
2. การช่วยเหลือตนเอง
 - 2.1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง
 - 2.2 ระวังระวังและดูแลตนเองให้ปลอดภัย

3. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 3.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
 - 3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม
4. คุณธรรม จริยธรรม
 - 4.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง
 - 4.2 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 4.3 ช่วยเหลือและแบ่งปัน
5. มารยาทตามวัฒนธรรมไทย
 - ปฏิบัติตนถูกต้องตามกาลเทศะ

ข้อควรคำนึงสำหรับครู

1. ในการประเมินพฤติกรรมและความสามารถของเด็กในด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคมสามารถเก็บข้อมูลได้หลายวิธีดังนี้
 - 1.1 สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของเด็ก ตามรายการพฤติกรรมที่กำหนดทุกรายการ จากกิจกรรมปกติ ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการเล่น การทำกิจกรรมต่างๆตามตารางกิจกรรมประจำวันและกิจวัตรประจำวัน
 - 1.2 สนทนากับเด็ก
 - 1.3 สนทนากับผู้ปกครองหรือผู้ที่ใกล้ชิดเด็ก
 2. เกณฑ์การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจและสังคมจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ
 - 2.1 เกณฑ์ประเมินพัฒนาการจำแนกเป็นรายอายุโดยประมาณคือ อายุ 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี
 - 2.2 เกณฑ์ประเมินพัฒนาการบางรายการพฤติกรรม จะมีเกณฑ์ที่สามารถใช้ประเมินร่วมกันทั้ง 3 ช่วงอายุ
 3. การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคม ครูจะต้องมีความละเอียดอ่อนและมีความอดทน รอคอยให้เด็กเกิดพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาในการประเมินหลายครั้ง แล้วจึงจะบันทึกผลลงในแบบบันทึกพัฒนาการ
 4. ในการประเมินพฤติกรรม ถ้าครูได้สังเกตเด็กหลายครั้งแล้ว แต่เด็กยังไม่แสดงพฤติกรรมที่ต้องการ ให้ครูจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กด้วย
- ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย
1. การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า
 2. การจำแนก เปรียบเทียบ
 3. การจัดหมวดหมู่
 4. การเรียงลำดับ
 5. การหาความสัมพันธ์
 6. การแก้ปัญหา
 7. การรู้ค่าจำนวน
 8. การใช้ภาษา
 9. ความคิดสร้างสรรค์

ข้อควรคำนึงสำหรับครู

1. การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา สามารถประเมินได้หลายวิธีดังนี้
 - 1.1 สังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมประจำวันตามปกติ หรือในขณะที่เด็กเล่นอิสระทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
 - 1.2 สังเกตผลงาน เช่น ผลงานทางศิลปศึกษา
 - 1.3 สนทนากับเด็กเป็นรายบุคคล
 - 1.4 สนทนากับผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิด
2. การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญานี้ ครูต้องใช้เวลาในการสังเกตเด็กแต่ละคนหลายๆครั้งในสถานการณ์ต่างๆกัน รวมทั้งบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าเด็กทำได้หรือทำไม่ได้

3. พฤติกรรมใดไม่ปรากฏ ครูควรจัดกิจกรรมให้เหมาะกับเด็กแต่ละคนจนกว่าพฤติกรรมนั้นจะปรากฏ

3.4 ความสำคัญของการประเมินพัฒนาการ

การวัดและประเมินเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในการเรียนการสอนทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ประเมินสภาพผู้เรียนก่อนลงมือเรียน ประเมินพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้และการสอนและประเมินผลการเรียนทั้งด้านการทำกิจกรรมและความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรม ดังนั้นการประเมินจะเป็นเครื่องมือให้เห็นประสิทธิภาพของการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น (กรมวิชาการ, 2534 : 3-9)

การวัดและการประเมินพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ดูผลงาน การสนทนาซักถาม การประเมินพัฒนาการควรทำหลายๆครั้งจนได้ผลสรุปที่ชัดเจน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อตัดสินได้หรือตก (กรมวิชาการ, 2536 : 12)

การประเมินพัฒนาการ กำหนดให้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต น้ำหนัก ส่วนสูง และสุขภาพของเด็ก และนำผลที่ได้มาวางแผนปรับปรุงการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2540 : 18)

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ครูจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยายจากการสะสมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนให้เด็กประเมินตนเองและผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยครูในการวางแผนการจัดกิจกรรม ชี้ให้เห็นถึงความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กวัยนี้ได้อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 9)

4. การประเมินจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

4.1 ความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริง

การประเมินผลจากสภาพจริง (จรัญ คำยัง. 2539 : 3) หมายถึง กระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากผลงานและวิธีการที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อนักเรียนเหล่านั้น การประเมินผลจากสภาพจริงจะไม่เน้นเฉพาะการประเมินทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออก ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามสภาพจริง นอกจากนั้น ยังเน้นการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบข้อความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การประเมินผลจากสภาพจริง (สุวิทย์ มูลคำ. 2543 : 22) หมายถึง การวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมอง หรือการคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำเช่นนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอย่างไร” และ “ทำไม” จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

สรุปได้ว่าการประเมินผลจากสภาพจริงหมายถึง การประเมินผลที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อตรวจสอบความสามารถในการทำงานในสถานการณ์ที่เป็นจริงเป็นการประเมินที่ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ตนเอง เพื่อน ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน

จากความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริงนั้นการจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริงจะมีลักษณะการจัดดังนี้

1. จัดสถานการณ์การเรียนการสอนที่ใกล้เคียงชีวิตจริง
2. เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
3. เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
4. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง
5. นักเรียนคิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
6. จัดการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อผู้เรียน เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน

7. คำนึงถึงสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ที่แตกต่างกัน วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

8. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก สร้างงานมากขึ้น
9. การเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลควบคู่ไปด้วยกัน
10. นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้จริง (ดำรัส สีหะวีระชาติ. 2542: 15)

4.2 วิธีการประเมินจากสภาพจริงมีหลายวิธีสรุปได้ดังนี้ (กรมวิชากร. 2539 :

26-38)

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ครูใช้วิธีการเฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์และพฤติกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอน ซึ่งมี 2 ประเภทคือ

1.1 การสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) หมายถึง การสังเกตที่ครูได้กำหนดประเด็นที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้าแน่นอนแล้ว หรือกำหนดขอบเขตเฉพาะเรื่องไว้ล่วงหน้า

1.2 การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation) หมายถึงการสังเกตเรื่อย ๆ ตามใจชอบหรือตามความต้องการ โดยไม่ได้กำหนดประเด็นที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้า

ทั้งนี้โดยมีเครื่องมือประกอบการสังเกตคือ

แบบสำรวจรายการ (Checklist) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกตอย่างหนึ่ง แบบสังเกตนี้จะมีรายการประเมินที่ครูต้องการสังเกต โดยครูจะทำเครื่องหมายลงในรายการที่สังเกตเห็นและในการสร้างแบบสำรวจรายการ ครูจะต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตให้เฉพาะเจาะจงลงไปอย่างชัดเจน

2. แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ประกอบด้วยชุดของข้อคำถามหรือข้อความที่ต้องการให้นักเรียนตอบเกี่ยวกับความคิดเห็น ความสนใจ หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตนเองหรือเรื่องราวต่างๆ

ประเภทของแบบสอบถาม

2.1 แบบสอบถามปลายปิด (Closed Form or Structured Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่กำหนดคำตอบให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ลงหน้าข้อความหรือตรงช่องที่ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็นของตน

2.2 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form or Unstructured Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบให้นักเรียนเลือกตอบ แต่เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยใช้ความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ

3. การบันทึกย่อ (Anecdotal Record)

การบันทึกย่อเป็นการบันทึกพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่สังเกตได้ ในการบันทึกครูจะบันทึกข้อความสั้นๆ เกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้ตามความเป็นจริง การบันทึกควรกระทำทันทีหลังจากที่สังเกตเห็นเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการบันทึกและรวบรวมข้อมูลโดยครูจะบันทึกในสิ่งที่เด่นๆ สามารถสังเกตได้ชัดเจน ทั้งนี้ครูจะต้องพยายามขจัดความลำเอียงทั้งในแง่บวกและลบเกี่ยวกับสถานการณ์นั้นๆ

4. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน โดยการสนทนาซักถามโต้ตอบซึ่งกันและกัน ครูจะต้องหาวิธีการซักถามให้ได้ตามข้อมูลที่ตรงตามจุดมุ่งหมาย

ประเภทของการสัมภาษณ์

4.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้ครูจะทำการสัมภาษณ์ตามคำถามที่ได้สร้างขึ้นหรือได้เตรียมไว้

4.2 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้ ครูไม่ได้กำหนดคำถามไว้แน่นอนและนักเรียนสามารถตอบได้โดยอิสระ

5. การอภิปรายกลุ่ม (Conference)

การอภิปรายกลุ่ม สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล โดยจัดในรูปของการสนทนาหรือการอภิปรายกลุ่มระหว่างครูและนักเรียน โดยมีหัวข้อการอภิปรายเป็นงานที่ทำในโรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว หรืองานที่กำลังดำเนินอยู่ และมักจะเป็นงานที่เป็นกิจกรรม ซึ่งครูวางแผนไว้เพื่อการสังเกตและการอภิปราย

การอภิปรายกลุ่ม มีผลดีในแง่ของการทำให้ครูเข้าใจกระบวนการ ยุทธศาสตร์ และแนวทางที่นักเรียนใช้ในการทำงานที่มอบหมาย เพราะการอภิปรายกลุ่มเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนงานให้ข้อคิดเห็นและวิจารณ์ของตนเอง

6. บันทึกรายวัน (Journals)

บันทึกรายวัน เป็นการเขียนบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละวิชาที่นักเรียนได้ปฏิบัติในแต่ ละงาน โดยนักเรียนสามารถประเมินย้อนกลับ เกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ของตน การจัดการเรียน การสอน เนื้อหาสาระ ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนในชั้นเรียนและครูผู้สอน

7. แบบทดสอบ (Test)

หมายถึง ชุดของข้อคำถามหรือกลุ่มของงานใดๆที่สร้างขึ้นมา ใช้เป็นเครื่องมือให้นักเรียน แสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ โดยครูสามารถสังเกตและวัดได้ แบบทดสอบมีหลายประเภท แล้วแต่จะใช้ เกณฑ์ในการจำแนกชนิดใด เช่น แบบทดสอบแบบความเรียง แบบทดสอบแบบถูกผิด แบบทดสอบแบบ เติมคำ แบบทดสอบแบบจับคู่ เป็นต้น

8. การวัดภาคปฏิบัติ (Performance)

การวัดภาคปฏิบัติเป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียน ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้โดยประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน ซึ่งครูจะใช้วิธีการสังเกตความถูกต้อง ความคล่อง แคล่ว ความรวดเร็ว และความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติเป็นต้น

9. การสะสมผลงาน (Portfolio)

การสะสมผลงาน เป็นการรวบรวมผลงานหรือชิ้นงานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงถึง ผลการปฏิบัติงาน ความพยายาม พัฒนาการด้านความรู้ความสามารถ จุดแข็ง-จุดอ่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน และความสำเร็จตามศักยภาพของแต่ละบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งในการเก็บรวบรวมผลงานจะเปิด โอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก เกณฑ์การตัดสิน และเก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบด้วยตัวนักเรียนเองและเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงาน

5. การประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน (Portfolio)

5.1 ความหมายของการสะสมผลงาน

มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการสะสมผลงานไว้ดังนี้

อาเทอร์ (Arter, 1990) กล่าวว่า การสะสมผลงานเป็นสิ่งที่ใช้สำหรับรวบรวมตัวอย่างผล งานของนักเรียนที่มีเนื้อหาหลากหลายตามจุดมุ่งหมายของผู้ที่ต้องการวัด นอกจากนั้นยังสะท้อนตัวนักเรียน ให้เห็นถึงผลแห่งความพยายามความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ ในงานที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ฮัมม์ และอดัมส์ (ดาร์ล สัทวีระชาติ, 2542:21; อ้างอิงจาก Hamm. and Adams, 1991:18. Portfolio assessment implementation and use at an elementary level.) ได้ให้ความ หมายของการสะสมผลงานว่าหมายถึงสิ่งที่บรรจุหลักฐานอันแสดงถึงทักษะของบุคคล หลักฐานที่สะสมไว้ สามารถใช้เป็นเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความเจริญงอกงามในด้านความสามารถ เจตคติ ทักษะ และความมุ่งมั่นปรารถนา การสะสมผลงานมีความหมายมากกว่ากล่องบรรจุผลงานนักเรียน เพราะเป็น เครื่องมือที่ครูสามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนเพื่อชักนำนักเรียนให้อภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันจากชิ้น งานที่เจ้าของคิดว่าดี และชิ้นงานที่เพื่อนร่วมชั้นเรียนนำเสนอ การสะท้อน (Reflection) จะเป็นหนทางนำไปสู่การรู้จักคิดและเพิ่มพูนศักยภาพในการเรียนต่อไป และการสะสมผลงานยังเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงครูและนัก เรียนให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2538:12) กล่าวถึงการสะสมผลงานว่าเป็นการสะสมผลงาน ของนักเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้แสดงถึงความพยายาม ความก้าวหน้า หรือสัมฤทธิ์ผลในการ

เรียนรู้ในเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้นักเรียนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ นอกจากนี้ทั้งครูและนักเรียนร่วมกันสร้างและประเมินการสะสมผลงาน (Portfolio) ด้วยกัน โดยนักเรียนเป็นผู้เลือกเนื้อหาสาระมาเก็บสะสมภายใต้คำแนะนำดูแลของครู

กรมวิชาการ (2539:68) ได้กล่าวว่า การสะสมผลงานคือการสะสมงานอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงถึงผลงาน ความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของการเรียนรู้ในวิชา การรวบรวมงานจะต้องครอบคลุมถึงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การคัดเลือกและเกณฑ์การตัดสินใจให้ระดับคะแนน รวมทั้งเป็นหลักฐานที่สะท้อนการประเมินตนเองของนักเรียน

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2540:2) ได้ให้ความหมายของการสะสมผลงานไว้สรุปได้ว่าการสะสมผลงานหมายถึง การสะสมผลงานเพื่อชี้ให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวทำงานอะไรบ้าง ทำแล้วได้ผลดีมากน้อยเพียงใด การสะสมผลงานทำให้เห็นพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเจ้าของผลงานไปพร้อมกัน นอกจากนี้การใช้การสะสมผลงานยังจะทำให้เจ้าของมีพัฒนาการในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองด้วย

โสภิตา จิตใจน้ำ (2541 :22) ได้กล่าวถึงการสะสมผลงานว่า เป็นการเก็บรวบรวมตัวอย่างผลงานของนักเรียน ที่มีการจัดเก็บอย่างมีเป้าหมาย รวมถึงหลักฐานอื่นๆที่แสดงถึงความพยายาม ความก้าวหน้า พัฒนาการหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนซึ่งสอดคล้องกับเบญจวรรณ ศรีมารุต (2541:32) ที่กล่าวว่า การสะสมผลงาน คือ การเก็บรวบรวมผลงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้า ความพยายามและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเด็กมีส่วนร่วมในการคัดเลือก ตัดสินผลงาน และแสดงความรู้สึกต่อผลงานนั้น

สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ และกุลยา ดันติผลาชีวะ (2542 : 3) กล่าวถึงการสะสมผลงานว่าเป็นการรวบรวมผลงานที่เป็นตัวอย่างของความสามารถ หรือผลสัมฤทธิ์จากการทำงาน หรือผลผลิตจากงานที่สามารถสะท้อนภาพของผู้เรียนหรือเจ้าของผลงาน ด้านความสามารถ ความก้าวหน้า หรือการพัฒนาตามสภาพจริง ดังนั้นการสะสมงานจึงไม่สะสมงานทุกชิ้น แต่จะเลือกเฉพาะผลงานเด่นที่สะท้อนภาพบุคคลตามจุดประสงค์เท่านั้น

จากเอกสารที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การสะสมผลงาน หมายถึง การเก็บรวบรวมตัวอย่างผลงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งการรวบรวมงานจะต้องครอบคลุมถึงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือก ตัดสินผลงาน และแสดงความรู้สึกต่อผลงานนั้น การสะสมผลงานยังแสดงให้เห็นถึงผลแห่งความพยายาม ความก้าวหน้า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนและจะเลือกสะสมเฉพาะผลงานเด่นที่สะท้อนภาพบุคคลตามจุดประสงค์เท่านั้น นอกจากนี้ยังทำให้เจ้าของผลงานมีพัฒนาการในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองด้วย

5.2 ลักษณะของการสะสมผลงาน

พัฒนา ชัชพงศ์ (2540:7) กล่าวว่า การสะสมผลงานมี 2 ลักษณะ คือ การสะสมผลงานระยะสั้น (2-3 สัปดาห์) และการสะสมผลงานระยะยาวรายภาคการศึกษาหรือรายปี เพื่อการประเมินผลรวมไม่ว่าจะเป็นผลงานระยะสั้นหรือระยะยาวก็ตาม ในการสะสมผลงานต้องประกอบไปด้วย คำนำ สารบัญของเนื้อหาสาระ/งาน ข้อมูลส่วนตัวหรือประวัติของนักเรียน ผลงานย่อยและงานใหญ่ บัญชีกรายงานประจำวันเกี่ยวกับความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึกที่นักเรียนมีต่องานที่ทำการประเมินโดยเพื่อนการประเมินโดยครู การประเมินโดยผู้ปกครองและ/หรือการประเมินโดยบุคคลภายนอกที่สนใจ เป็นต้น

นอกจากนี้สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2539:6-7) กล่าวว่าลักษณะของการสะสมผลงานมี 2 ระดับคือ

1. การสะสมผลงานระหว่างดำเนินการ (Working Portfolio) เป็นผลงานที่อยู่ระหว่างการสะสม การรวบรวมชิ้นงานสะท้อนความคิดเห็นประเมินตนเอง ปรับปรุงชิ้นงานให้ดีที่สุด รวมทั้งการเก็บรวบรวมการบันทึกและแบบสังเกตต่างๆของผู้เรียนด้วย

2. การสะสมผลงานที่สมบูรณ์ (Final Portfolio) เป็นแฟ้มที่นักเรียนคัดเลือกงานเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการ เช่น เลือกงานชิ้นเอกงานแสดงความก้าวหน้า งานที่ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การสะสมผลงานมีลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงของบุคคลที่เป็นเจ้าของแฟ้มนั้น เช่น ข้อมูลส่วนตัว การแสดงความรู้สึกรู้สึกความคิดเห็นเกี่ยวกับงานรวมทั้งความคิดเห็นที่ได้รับการประเมินจากบุคคลอื่น เช่น เพื่อน ผู้ปกครอง ครู การปรับปรุงชิ้นงาน การบันทึกและแบบสังเกตต่างๆอันแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคน

5.3 องค์ประกอบของการสะสมผลงาน

สแตรทตัน (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช.2540:18-24,อ้างอิงมาจาก Strattion:1991) ได้เสนอว่าในการออกแบบการสะสมผลงานเพื่อใช้ในการเรียนการสอน การสะสมผลงานควรประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. โครงสร้างของการสะสมผลงาน การกำหนดโครงสร้างของการสะสมผลงานจะทำให้ได้จุดมุ่งหมายของการสะสมผลงานซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าจุดมุ่งหมายจะเป็นสิ่งที่บอกว่าการสะสมผลงานนั้นจะใช้เพื่อการอธิบายหรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด การสร้างผลงานหรือรวบรวมหลักฐานต่างๆจะต้องอาศัยจุดมุ่งหมายเป็นแนวทางเพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนได้บรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง

2. เนื้อหาของการสะสมผลงานจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกหรือเป็นข้อเสนอแนะว่านักเรียนควรเก็บรวบรวมสิ่งใดไว้เป็นหลักฐานในการสะสมผลงาน ครูและนักเรียนจะอภิปรายร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อตกลง เช่น ในการเรียนวิชาภาษา หากครูและนักเรียนวางแผนการจัดกิจกรรมโดยเน้นการอ่านและเขียน การสะสมผลงานก็ควรจะบรรจุด้วยผลงานจากการอ่านและเขียน หรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่สะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

3. กำหนดการในการสะสมผลงาน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าครูประจำวิชาจะประเมินงานในการสะสมผลงานเมื่อไร และประเมินโดยวิธีใดบ้าง กำหนดเวลาจำเป็นต้องวางไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้น เช่น อาจกำหนดว่าจะประเมินการสะสมผลงานในตอนกลางภาคเรียนครึ่งหนึ่งและตอนปลายภาคอีกครึ่งหนึ่ง เป็นต้น นอกจากนั้นสิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ การจัดให้นักเรียนนำเสนอการสะสมผลงานของตนเองต่อบุคคลทั่วไปได้เมื่อไร นอกจากนั้นสิ่งสำคัญที่ต้องกำหนดคือ การทบทวนการสะสมผลงาน (Review Portfolio) เพื่อการประเมินตนเอง ตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนและรายงานการเรียนรู้ของตนเอง

4. การประเมินผลการสะสมผลงาน การสะสมผลงานจะถูกประเมินและให้คะแนนอย่างไร เป็นสิ่งที่ต้องกำหนดให้ชัดเจนเช่นกัน จุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญที่สุดของการใช้การสะสมผลงาน คือ การประเมินอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เพื่อการให้ข้อมูลกลับระหว่างครูกับนักเรียนดำเนินควบคู่กันไปกับการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา ตลอดภาคเรียนนักเรียนจะต้องเลือกชิ้นงานอย่างพิถีพิถันเพื่อแสดงถึงพัฒนาการความเจริญก้าวหน้าทางการเรียนตามจุดประสงค์ของบทเรียนนั้น

5. การประเมินภายหลัง เป็นการกระทำเพื่อตอบคำถามว่า เมื่อสิ้นภาคเรียนแล้วจะจัดการกับผลงานที่สะสมอย่างไร

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2540:3) ได้สรุปถึงองค์ประกอบของการสะสมผลงานว่าจะประกอบด้วย

1. สารบัญเนื้อหาสาระในการสะสมผลงาน
2. วัตถุประสงค์ของการนำเสนอสาระในการสะสมผลงาน
3. สาระต่างๆ (อาจอยู่ในรูปงานเขียน ผลิตรายงาน ชิ้นงาน ก็ได้)
4. ผลการประเมินสาระต่างๆ และแหล่งการประเมิน พร้อมหลักฐานการประเมินเป็น

ระยะๆ

5. ภาคผนวก แหล่งอ้างอิง

กรมวิชาการ (2539:70) ได้กล่าวถึงการสะสมผลงานว่าประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนนำประกอบด้วยปก ข้อมูลส่วนตัวนักเรียน สารบัญตัวชี้บ่งประกอบงาน จุดประสงค์การเรียนรู้

ส่วนที่ 2 ส่วนหลักฐาน / ชิ้นงาน ซึ่งประกอบด้วยชิ้นงานที่นักเรียนผลิตขึ้นเพื่อตอบสนอง จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบรายงานแสดงรายละเอียดของหนังสือที่อ่าน เวลาที่ใช้ทำงาน คะแนนจากการทดสอบ แบบสำรวจรายการของครู บันทึกประจำวันเกี่ยวกับงาน / วิชาของนักเรียน

ส่วนที่ 3 เป็นที่เก็บเกณฑ์การตัดสินการสะสมผลงาน และข้อมูลการประเมินของครูและ / หรือเพื่อนรวมทั้งหลักฐานการประเมินตนเองของนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2541:5) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสะสมผลงานว่าประกอบด้วย

1. ส่วนนำ ประกอบด้วยปก ข้อมูลส่วนตัว สารบัญ ตัวชี้บ่งคุณภาพของงาน
2. ตัวอย่างกระบวนการทำงานหรือความก้าวหน้าของชิ้นงาน ประกอบด้วยชิ้นงานที่ยังทำไม่เสร็จที่แสดงให้เห็นกระบวนการทำงานจนกว่างานจะเสร็จ ชิ้นงานเหล่านี้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่านักเรียนคิดอย่างไร มียุทธศาสตร์และขั้นตอนที่ใช้ในการทำงานอย่างไร เช่น ชิ้นงานการเขียนกระบวนการเรียนรู้ วิธีเขียนอาจประกอบด้วย
 - การวางแผน (Outline)
 - ร่าง (Rough Draft)
 - วิจารณ์การเขียนโดยเพื่อน (Peer Comment)
 - ทบทวน (Revision)
 - งานเขียนจริงพร้อมส่ง (Final Copy)
3. ตัวอย่างผลผลิตของงาน ประกอบด้วยชิ้นงานที่ทำเสร็จแล้ว โดยผ่านการทบทวน การตรวจแก้ไขที่แสดงให้เห็นจุดเด่นของนักเรียนและผลของความสำเร็จ เช่น โครงการใหญ่ๆ การนำเสนอรายงานปากเปล่า การแสดงเลียนแบบ หรืออาจทำอยู่ในรูปการบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์หรือภาพถ่าย
4. ข้อมูลจากการสังเกตของครู หรือข้อมูลจากการวัดและการประเมินต่างๆและจากยุทธศาสตร์ที่หลากหลายที่ใช้ในการวัดและการประเมินรวมทั้งการประเมินตนเองของนักเรียนด้วย
5. การวิจารณ์ของผู้ปกครอง เป็นการให้คำวิจารณ์หลังจากที่ผู้ปกครองได้พิจารณาสาระต่างๆในผลงานที่สะสมแล้ว

สรุปได้ว่าการสะสมผลงานมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ ส่วนของการแสดงข้อมูลส่วนตัว จุดมุ่งหมายของการสะสมผลงาน ผลผลิตของชิ้นงานและกระบวนการทำงาน ข้อมูลจากการสังเกตของครู การประเมินตนเอง การแสดงความคิดเห็นต่อชิ้นงานและการวิจารณ์ของผู้ปกครอง

5.4 หน้าที่ของการสะสมผลงาน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2539:7- 8) กล่าวว่า ผลงานที่สะสมทำหน้าที่เป็นสื่อที่แสดงถึงศักยภาพและสะท้อนถึงความคิดของผู้เรียน กระบวนการสะสมผลงานเป็นทั้งกระบวนการสอนและการประเมินผล รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถควบคุมจัดระบบการเรียนรู้ของตนเอง ลักษณะของแหล่งเก็บสะสมงานของนักเรียนอาจจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะงาน และใช้วัสดุห่อหุ้มให้เหมาะสมกับขนาดและปริมาณชิ้นงาน รวมทั้งขนาดของห้องเรียนที่เอื้ออำนวยให้กับงานของนักเรียน ดังนั้นการสะสมผลงานของนักเรียนจึงมีหน้าที่ในการแสดงหรือเสนอผลงานที่สอดคล้องกับความเป็นจริงตามธรรมชาติในการเรียนการสอนที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ซึ่งในทางปฏิบัติไม่สามารถนำผลงานทุกชิ้นมาเก็บได้ต้องมีเกณฑ์ในการเลือกผลงาน เช่น งานยอดเยี่ยม งานชิ้นเอก งานแสดงความก้าวหน้า งานแสดงถึงความสมบูรณ์ เป็นต้น

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (2540:35-36) กล่าวว่า การสะสมผลงานมีหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื่องจากเด็กเป็นผู้เตรียมและสะสมผลงานด้วยตนเอง ดังนั้นแต่ละคนจึงสามารถเลือกทำงานแต่ละชิ้นได้อย่างอิสระตามความสนใจ และความสามารถที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี
2. ผลงานที่สะสมมีหน้าที่ในการสะท้อนความสามารถออกมาเป็นผลงานชิ้นสุดท้ายและยังทำหน้าที่ในการสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการทำงานของเด็กได้ทุกขั้นตอนด้วย โดยการเก็บรวบรวมผลงานที่ทำแต่ละขั้นตอน และทำการจดบันทึกรายการที่สังเกตในระหว่างการทำงานอย่างละเอียด
3. โดยปกติทั่วไปครูมักจะนำผลงานที่สะสมมาใช้เพื่อค้นหาจุดเด่นของเด็กมากกว่าจุดด้อย
4. ใช้เป็นสื่อแจ้งความสำเร็จให้คนอื่น ๆ ทราบ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการอภิปรายความก้าวหน้าของนักเรียนกับผู้ปกครองได้ เป็นวิธีการที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมากกว่าครู
5. การเก็บสะสมผลงาน คงเป็นไปได้ยากที่จะนำผลงานทุกชิ้นที่เด็กทำเสร็จแล้วมาเก็บไว้ โดยปกติเด็กต้องนำผลงานที่ทำเสร็จแล้วมาพิจารณาทบทวนว่าควรคัดเลือกชิ้นใดไว้ในแฟ้มสะสมงานบ้างและ ยังเขียนข้อความหรือบอกว่าทำไมจึงเลือกชิ้นงานนี้

จากเอกสารดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การสะสมผลงานมีประโยชน์ในการเก็บรวบรวมผลงานที่ผ่านการคัดเลือก เช่น งานยอดเยี่ยม งานแสดงความก้าวหน้า และดูพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียนและยังทำให้เจ้าของผลงานมีพัฒนาการในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองด้วย

5.5 กระบวนการจัดทำภาระสะสมผลงาน

กรมวิชาการ (2539:71-74) กล่าวว่า การสะสมผลงานนักเรียน มีกระบวนการจัดทำ 10 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดจุดประสงค์และประเภทของการสะสมผลงาน (Project Purpose) เป็นครั้งแรกที่ครูจะต้องพิจารณาถึงจุดประสงค์ที่ใช้ในการสะสมผลงาน และตัดสินใจว่าจะใช้การสะสมผลงานชนิดใดขึ้นอยู่กับเป้าหมายของโครงการ
2. ขั้นรวบรวมชิ้นงานและจัดการชิ้นงาน (Collect and Organize) สำคัญของการสะสมผลงานก็คือ การสะสมและจัดระบบชิ้นงานซึ่งครูจะต้องวางแผนร่วมกับนักเรียนว่าจะเก็บรวบรวมชิ้นงานอย่างไร และจะต้องออกแบบเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนได้จัดระบบชิ้นงานของเขาซึ่งการจัดระบบชิ้นงานจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของงาน

3. **ขั้นเลือกชิ้นงาน (Select)** เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาผลงานก็คือการคัดเลือกชิ้นงานซึ่งจะต้องตัดสินใจว่าเนื้อหาอะไรอยู่ในการสะสมผลงานและใครจะเป็นผู้เลือก และมีวิธีการคัดเลือกอย่างไร

4. **ขั้นการสร้างสรรค์ผลงาน (Interject Personality)** ในขั้นนี้เป็นการถ่ายทอดความสามารถในการสร้างสรรค์งานที่แสดงถึงบุคลิกภาพของผู้เรียนไปยังปกและหน้าต่างๆตลอดจนการวางรูปแบบการตั้งชื่อชิ้นงาน งานสร้างสรรค์จะเป็นจุดเน้นของความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล

5. **ขั้นสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน (Reflect Metacognitively)** ในขั้นนี้ต้องการให้นักเรียนได้ตรวจสอบชิ้นงานของแต่ละชั้นที่ได้คัดเลือกไว้ ชิ้นงานแต่ละชิ้นที่นักเรียนได้ทำสัญลักษณ์ไว้ จะสะท้อนความหมายและคุณค่า โดยนักเรียนให้เหตุผลว่าทำไมชิ้นงานนี้จึงสะสม และนักเรียนรู้จักการ ไตร่ตรองด้วยตนเองดังนั้นการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับจะเป็นกระจกส่องให้เห็นตัวนักเรียนเอง

6. **ขั้นตรวจสอบความสามารถของตนเอง (Inspect to Self-Assess)** นอกจากการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับในชิ้นงานแต่ละชิ้นแล้วคาดหวังว่านักเรียนจะตรวจสอบการสะสมผลงานเพื่อประเมินตนเองและดูชิ้นงานของตนเองว่าบรรลุเป้าหมายระยะสั้นมากน้อยเพียงใด นักเรียนได้พบจุดแข็งและจุดอ่อนอะไรบ้างและงานที่ทำนั้นอยู่ในแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในแนวทางการทำงานของตน

7. **ขั้นประเมินค่าผลงาน (Perfect and Evaluate)** เมื่อยอมรับว่าการสะสมผลงานเป็นเครื่องมือของการประเมิน จึงต้องมีการจัดระบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นปรับเนื้อหาสาระให้ตรงกับที่ต้องการเพื่อให้พร้อมที่จะนำไปสู่การให้ระดับคะแนน ดังนั้นการทำงานให้สมบูรณ์จะช่วยให้ขัดเกลางานและนำผลผลิตสำเร็จเสร็จสิ้นลง

8. **ขั้นการสร้างความสัมพันธ์ (Connect and Conference)** ผลงานจะพัฒนามากขึ้นถ้าผู้อื่นได้มีโอกาสในการรับรู้ความสำเร็จของผลผลิต ดังนั้นการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการสะสมผลงานเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ครูและผู้ปกครองได้ร่วมสนทนากันอย่างมีความหมาย จะช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้นและสามารถใช้การสะสมผลงานเพื่อการตัดสินใจได้ ดังนั้นการเชื่อมความสัมพันธ์จะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนั่นเอง

9. **ขั้นทำให้มีคุณค่า (นำเข้าและเอาออกชิ้นงาน) (Inject/Eject to Update)** การนำเข้าและเอาออกชิ้นงานจะคล้ายกับการหมุนเวียนเข้าออกประตู เพราะงานบางอย่างจะผนวกเข้าไปขณะทำงานบางอย่างถูกนำออก การสะสมผลงานจะควบคุมการจัดระบบหัวข้อที่นำเข้าและถอดออกอย่างสม่ำเสมอซึ่งการ ดำเนินงานในขั้นนี้นับว่าจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ผลงานที่สะสมใหม่และทันสมัยดังนั้นการนำเข้าและถอดออกจึงเป็นระบบหมุนเวียนของการสะสมผลงาน

10. **ขั้นการประชาสัมพันธ์ (Respect Accomplishment)** การจัดแสดงผลงานจะผนวกเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการของการสะสมผลงานโดยให้นักเรียนเตรียมจัดแสดงนิทรรศการด้วยตนเอง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ปกครองได้ชมซึ่งมีการกำหนดเวลาไว้แน่นอน อันเป็นการยอมรับคุณค่าผลงานและเป็นการฉลองความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ

พัฒนา ชัชพงศ์ (2540:8) กล่าวถึงการสะสมผลงานนักเรียนประกอบด้วยกระบวนการ 10 ขั้น คือ

1. ขั้นกำหนดจุดประสงค์ของการสะสมผลงาน
2. ขั้นรวบรวมและจัดระบบงานตลอดระยะเวลาที่กำหนด

3. ชั้นเลือกชิ้นงานและเก็บสะสม
 4. ชั้นสร้างสรรค์ผลงานให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของตน เช่น การตั้งชื่อชิ้นงาน การลำดับชิ้นงาน ฯลฯ
 5. ชั้นสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน นักเรียนจะตรวจสอบชิ้นงานแต่ละชิ้นที่ได้คัดเลือกไว้แล้วในแฟ้มโดยคำนึงถึงลักษณะเด่นและคุณค่าของชิ้นงาน
 6. ชั้นตรวจสอบผลงานตนเอง เป็นการประเมินตนเองเพื่อหาจุดเด่นจุดด้อย จุดแข็งหรือจุดอ่อนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานในอนาคต
 7. ชั้นทำงานให้สมบูรณ์และมีคุณค่ามากขึ้น เมื่อพบจุดบกพร่องนักเรียนควรได้รับการส่งเสริมให้รู้จักการสร้างนิสัยข้อผิดพลาดขัดเกลางานให้สมบูรณ์ที่สุด
 8. ชั้นสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น การสะสมผลงานจะพัฒนาถ้ามีผู้อื่น เช่น เพื่อน ครู หรือผู้ปกครองเข้ามารับรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน
 9. ชั้นทำให้ผลงานมีคุณค่าทันสมัยยิ่งขึ้นการนำเอาผลงานเข้าและนำผลงานออกเพราะมีงานอื่นทันสมัยกว่าและดีกว่า ทำให้การรวบรวมข้อมูลสะท้อนถึงพฤติกรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
 10. ชั้นประชาสัมพันธ์ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสนอผลงาน ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจและเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
- สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ และกุลยา ดันติผลาชีวะ (2542: 26-32) กล่าวถึงการสะสมผลงานว่าต้องประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การสะสม การนำการสะสมผลงานมาใช้ในการเรียนนั้น ครูต้องคำนึงว่าจะใช้เพื่อการใด เช่น ใช้สื่อให้ผู้ปกครองรับทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน หรือใช้เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคล หรือใช้เพื่อตรวจสอบการทำงานของครู หรือใช้เพื่อหลายจุดประสงค์ร่วมกัน การกำหนดจุดประสงค์ของการสะสมผลงานอาจกำหนดตามแนวจุดประสงค์การสอนประจำวิชาอาจนำมาจากกรอบแนวคิดหลักสูตร ความต้องการของชุมชนหรือที่ทางกระทรวงกำหนดก็ได้ขึ้นอยู่กับเป้าหมายการเรียนที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ข้อสำคัญจุดประสงค์ของการสะสมผลงานด้านการเรียนต้องสอดคล้องกับลักษณะที่ผู้เรียนเรียนเป็นสำคัญ
2. วางแนวปฏิบัติ การสะสมผลงานต้องใช้ความรับผิดชอบของผู้เรียนในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยครูเป็นผู้วางแนวปฏิบัติที่เอื้อต่อการสะสมผลงานทั้งตารางเวลา ชั้นเรียน กิจกรรม รวมทั้งอุปกรณ์สนับสนุน ในขณะเดียวกันครูต้องจัดให้การสะสมผลงานประสานไปกับการเรียนประจำวัน ผู้เรียนสามารถทำงานที่สะสมเสร็จในเวลาเรียนเท่าๆกันกับการเรียนปกติ
3. เลือกชิ้นงาน การสะสมผลงานไม่ใช่การรวบรวมงานทั้งหมด หากจะเก็บให้เก็บแยกไว้บางส่วน ส่วนที่เป็นผลงานสะสมจริงต้องเป็นผลงานที่ดีที่สุดของผู้เรียน ที่สามารถสื่อความพยายาม ความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของการเรียนรู้ตามจุดประสงค์จริง
4. จัดระเบียบชิ้นงาน ในขั้นแรกผู้เรียนต้องพิจารณาเลือกหาที่ใส่ผลงานสะสมว่าจะเก็บแฟ้ม กระเป๋าหรือกล่อง แล้วดำเนินการขั้นต่อไปคือจัดทำแผ่นรายการลำดับผลงาน ชิ้นงานที่เก็บต้องสะท้อนผลการเรียนของเจ้าของงานได้มากที่สุด การเรียงชิ้นงานต้องสามารถหยิบเข้าออกง่ายทั้งนี้เพราะผู้เก็บชิ้นงานสามารถถอดทั้งชิ้นงานที่ไม่ดีออกและนำชิ้นงานที่ดีที่สุดมาใส่แทนได้ เจ้าของชิ้นงานต้องตรวจสอบว่าชิ้นงานที่เก็บครอบคลุมตามเกณฑ์หรือไม่ เพื่อประมวลชิ้นงานเข้าด้วยกันและบ่งบอกถึงความก้าวหน้าของการเรียน

5. การประเมินผลงานสะสม ลักษณะของการประเมินมี 3 ลักษณะ คือ

5.1 การสะท้อนภาพตนเองเป็นการเสนอความคิดเห็นของผู้เรียน และความคิดเห็นของครู ผู้เรียนต้องสะท้อนผลงานของตนเองว่าใช้ความรู้ ทักษะและประสิทธิภาพอย่างไรในการทำงานแต่ละชิ้น เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าตลอดระยะเวลาที่สะสมงาน อีกส่วนหนึ่งเป็นความเห็นของครูที่มีต่อชิ้นงานนั้นๆ ซึ่งมักเก็บได้จากการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรม

5.2 การประเมินตนเอง ผู้เรียนต้องบันทึกผลการประเมินตนเองในการเลือกชิ้นงานว่าตนได้เรียนรู้อะไร และบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้อย่างไร พร้อมแนบบันทึกการประเมินไปกับชิ้นงาน

5.3 การประเมินผลสรุป เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการสะสมผลงาน ครูต้องนำผลงานที่สะสมมาพิจารณา โดยตั้งเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อทำการประเมิน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการในการสะสมผลงานของนักเรียนจะมีความเป็นขั้นตอน โดยขั้นแรกกำหนดจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการสะสมผลงาน รวบรวมชิ้นงานโดยผู้เรียนมีส่วนร่วม และทำการคัดเลือกชิ้นงาน จากนั้นผู้เรียนทำการปรับปรุงหรือสร้างสรรค์ผลงานจนเป็นที่พอใจแล้วจึงพิจารณาคุณค่าของงานแล้วให้เหตุผลเกี่ยวกับชิ้นงานว่าทำตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ และประเมินค่าของผลงานโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน และให้ผู้อื่นได้ดูผลงาน วิจารณ์หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับชิ้นงาน ซึ่งผู้เรียนรับฟังและนำมาปรับปรุงการสะสมผลงานของตนเองให้มีคุณค่ามากขึ้นตลอดเวลาสุดท้ายประชาสัมพันธ์ผลงาน เช่น จัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

5.6 ประโยชน์ของการสะสมผลงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป:17) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสะสมผลงานไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์การสอน กล่าวคือ นักเรียนได้แสดงความเป็นเจ้าของ สร้างแรงจูงใจ ความรู้สึกประสบความสำเร็จและการมีส่วนร่วม นักเรียนมีส่วนร่วมโดยใช้การประเมินตนเอง สะท้อนภาพความสำเร็จของนักเรียนเปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักเรียนสร้างงานได้มากขึ้น และเป็นสื่อกลางของการประชุมผู้ปกครอง

2. เพื่อพัฒนาความเป็นครูอาชีพ กล่าวคือคณะครูมีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น แสดงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาโรงเรียน สร้างความต่อเนื่องของการสอน เป็นการนำหลักสูตรไปขยายผล ประเมินความต้องการของหลักสูตร ส่งเสริมความเป็นวิชาชีพ ความร่วมมือ และประเมินลักษณะของงานที่มอบหมายให้เด็กทำ

3. เพื่อการประเมิน กล่าวคือ เป็นทางเลือกใหม่แทนการสอบวัดด้วยข้อสอบมาตรฐาน และแนวการศึกษาต่อ ใช้คัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาระดับสูงแทนการสอบ (ในต่างประเทศ) เพื่อประเมินผลการเรียนปลายปีและเพื่อเป็นการสื่อสารกับชุมชนแทนการพูด

4. เพื่อการวิจัย ได้แก่ สังเกตพัฒนาการด้านต่างๆของนักเรียน ยืนยันรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการค้นหาคำอธิบายปรับปรุง

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2540:5) กล่าวถึงประโยชน์ของการสะสมผลงานว่า การสะสมผลงานให้ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของผลงานครบถ้วนกว่าผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบ เพราะการจัดทำผลงานต้องอาศัยความคิด ความรู้ ความอดทน วิจารณญาณ ความอดสาหัส ทักษะต่างๆซึ่งคลุมทักษะต่างๆทางสมอง (Cognitive) ทางจิตใจ (Psychological) ของเจ้าของผลงาน ดังนั้นการสะสมผลงานจึงให้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 13-14) กล่าวถึงประโยชน์ของการสะสมผลงานไว้ดังนี้

1. กระตุ้นการตระหนักรู้ความสามารถในตนเองของผู้สะสม ถ้าเป็นการสะสมผลงานด้านการเรียนจะเป็นการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะผู้เรียนสามารถคัดเลือกผลงานของตนเองเพื่อสะสมได้อย่างอิสระ ระหว่างการสะสมผู้เรียนผู้นั้นสามารถที่จะเข้าใจถึงหลักการที่ต้องเรียนรู้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นผลลัพธ์ที่ต้องการคืออะไร และจะพัฒนาเพิ่มขึ้นได้อย่างไร ผู้เรียนจะเห็นความก้าวหน้าของตน ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดความพยายามที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับด้วยความตระหนักในความสามารถของตน
2. เป็นหลักฐานของความสำเร็จของเจ้าของผลงานที่สะสม ผลงานที่สะสมจะทำให้ผู้สะสมเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน เพราะผลงานแต่ละชิ้นที่เก็บสะสม จะบอกถึงความเจริญงอกงามของความสำเร็จในแต่ละครั้งที่ค่อยๆ เพิ่มขึ้น
3. การกระตุ้นความรู้สึกเป็นเจ้าของ การสะสมงานเป็นระบบงานจัดเก็บและสะสมที่สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ผู้สะสมสามารถทำได้ด้วยตนเองไปพร้อมกับสามารถเข้าใจถึงภาพสะท้อนตนเองจากผลงานที่สะสมนั้นด้วย
4. ส่งเสริมความรับผิดชอบและทำให้ตื่นตัวในการเรียนรู้และพัฒนา
5. ช่วยให้ผู้สะสมได้รับข้อมูลย้อนกลับและการประเมินอย่างต่อเนื่อง
6. สะท้อนภาพของผู้สะสมด้วยผลงานที่สะสม ผู้สะสมได้เรียนรู้ตนเองมีความสามารถระดับใด ใช้ความพยายามหรือไม่ ให้ความสนใจต่อการเรียนรู้อย่างไร ด้วยการวินิจฉัยจากผลงานที่สะสม และระดับการประเมินงานที่สะสมเมื่อสิ้นโครงการ
7. เป็นเครื่องมือแสดงผลงานของผู้สะสมเฉพาะบุคคลที่สามารถแสดงให้เห็นให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความสามารถของตน
8. เป็นหลักฐานหรือเครื่องมือในการตัดสินความสามารถทางการเรียนรู้ หรือการปฏิบัติงานที่เชื่อถือได้และตรงความจริง ทั้งนี้เพราะผลงานที่สะสมเป็นงานที่เกิดจากการกระทำของเจ้าของงานอย่างแท้จริง เพราะในแต่ละชิ้นงานจะมีการบันทึกเวลาการผลิตงานนั้นๆ

สรุปได้ว่าประโยชน์ของการสะสมผลงานช่วยให้เห็นข้อมูล 3 ด้าน คือ ด้านตัวเด็กซึ่งแสดงให้เห็นพัฒนาการความพยายาม ความสำเร็จ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กซึ่งบ่งบอกให้เห็นถึงทักษะด้านต่างๆของผู้เรียน ในด้านตัวครูการสะสมผลงานมีประโยชน์ในการพัฒนาครูเพราะครูจะได้เรียนรู้และเกิดการพัฒนาจากกระบวนการของการสะสมผลงาน ในด้านที่สามคือด้านการเรียนการสอน การสะสมผลงานสามารถสร้างแรงจูงใจและสามารถสร้างความกระตือรือร้นในการทำงานทั้งผู้สอนและผู้เรียนด้วย

6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยใช้การสะสมผลงาน

งานวิจัยต่างประเทศ

เฮอร์น และชูสมัน (Hearn. & Schumann. 1992) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐวอชิงตันกับกลุ่มตัวอย่าง ชั้นเกรด 1 ถึงเกรด 5 จำนวน 324 คน ในวิชาคณิตศาสตร์และการเขียน ผลการศึกษาพบว่า

1. การนำไปใช้ในห้องเรียนจะได้ผลดีมาก ถ้ามีทีมงานในการพัฒนา
2. การสะสมผลงานจะมีคุณภาพที่แตกต่างกันตามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเหมือนกับการวัดผลโดยวิธีอื่น

3. การประเมินผลวิธีนี้มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และความยุติธรรมเหมือนกับการวัดผลวิธีอื่น และมีหลักฐานสนับสนุนว่ามีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

วิลสัน (Wilson. 1993) ศึกษาการใช้การสะสมผลงานประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในวิชาพีชคณิต จำนวน 2 ห้องเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบพัฒนาการของครูในการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบทเรียน ผลการศึกษาพบว่า ครูได้ข้อมูลจำนวนมากเกี่ยวกับตัวนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผลงานที่สะสมของนักเรียนแต่ละคน ได้สร้างสรรค์ผลงานที่โดดเด่นและเป็นภาพที่ชัดเจน แสดงประวัติการเรียนรู้และผลการเรียน นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาครูให้เป็นนักวิจัย นักประเมินผลผู้มีความรู้และเป็นผู้สนับสนุนที่ดี ในด้านนักเรียนพบว่า นักเรียนรู้จักรับผิดชอบในการประเมินและตรวจสอบตนเองมากขึ้น ด้านผู้ปกครองมีความเข้าใจในการเรียนการสอนและโรงเรียนมากขึ้น

แคลฟีและเพอร์ฟูโม (Calfee. & Perfumo. 1993) ได้ศึกษาสำรวจความคิดเห็น โดยส่งแบบสำรวจไปยังกลุ่มเป้าหมาย 150 แห่ง ทั้งระดับรัฐ ระดับตำบล ระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับโรงเรียน และครูเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งจัดสัมมนาตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 24 คน เป็นเวลา 2 วัน เพื่อต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้การสะสมผลงานประเมินผลการเรียนในโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผลการศึกษามีดังนี้

1. ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้การประเมินผลการเรียนวิธีนี้ และมีความเห็นว่าการใช้การทดสอบก่อนและหลังบทเรียน ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนไม่เพียงพอ
2. ด้านนักเรียนก็มีความพึงพอใจ และมีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของบทเรียน
3. มีความพึงพอใจที่จุดมุ่งหมายของการใช้การสะสมผลงาน ทำให้เกิดความเที่ยงตรงในการประเมินความก้าวหน้า และพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียน
4. ในการประเมินระดับใหญ่ เช่นระดับรัฐ ระดับตำบล ควรมีการสร้างเกณฑ์การตัดสินใจที่ได้มาตรฐาน

บาร์ตันและคอลลิน (Barton. & Collins. 1994) ศึกษาการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลกับนักศึกษาวิชาครูระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยโรดไอส์แลนด์ จำนวน 40 คน ในวิชาหนึ่งซึ่งเนื้อหาวิชาประกอบด้วย การวินิจฉัยปัญหาในการอ่าน เทคนิคการสอนวรรณคดี และยุทธวิธีการสอนอ่าน จากการศึกษาพบว่า อาจารย์และนักศึกษาได้ร่วมมือกันกำหนดจุดมุ่งหมายของการสะสมผลงานไว้ดังนี้

1. บูรณาการทฤษฎีและการปฏิบัติโดยการ
 - เขียนบันทึกรายสัปดาห์เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ
 - สัมมนาเกี่ยวกับสิ่งที่เขียนในบันทึก
2. พัฒนารูปแบบการสอนใหม่
 - สร้างแผนการสอน/บทเรียน
 - คัดเลือกบทเรียนเด่นๆ
 - เตรียมหัวข้อเรื่องมาอภิปราย
3. สร้างความเชี่ยวชาญและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู
 - จัดทำศูนย์เพื่อการบริการแลกเปลี่ยน
 - จัดทำวิดิทัศน์เนื้อหาเฉพาะเรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า ประสพผลสำเร็จค่อนข้างสูง เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว การทำกิจกรรมต่างๆตามวิธีการประเมินผลแนวใหม่นี้จึงเป็นไปด้วยดี และเป็นที่พอใจของนักศึกษา การวัดผลมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง และนักศึกษาจะให้การยอมรับมาก เมื่อผู้ประเมินผลงานที่สะสมอยู่ในรูปคณะกรรมการหรือเป็นที่มงาน

สำหรับเคตเตอร์ (Ketter. 1994) ได้ศึกษาการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 56 โรงเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 5 คน นักเรียน 15 คน ผู้บริหารหลักสูตรภาษาอังกฤษสังเกตและเยี่ยมห้องเรียนโรงเรียนละ 7 ห้อง ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสพผลสำเร็จในการประเมินผลการเรียนโดยวิธีนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขต่อกิจกรรมการเรียนรู้ บรรยายภาคในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าเดิม จากผลการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องการให้การประเมินผลการเรียนโดยวิธีนี้ให้มีประสิทธิภาพการประเมินผลและวิธีสอนควรเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การประเมินผลและวิธีสอนควรปรับปรุงตามความต้องการของผู้เรียนตามความเหมาะสม มิใช่กำหนดแน่นอนโดยยึดตามหลักสูตรและมียอมเปลี่ยนแปลง
2. ครูและนักเรียนต้องร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผล
3. ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์ที่หลากหลายในการกระตุ้น และมีตัวชี้บ่งที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลสำเร็จในการอ่านและการเขียน
4. การสะท้อนตนเองของนักเรียน ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นงานประจำ และถ้าต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนของนักเรียนควรกระทำดังนี้
 - 4.1 ครูต้องเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นและสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้การประเมินผลที่มีลักษณะไม่อยู่นิ่ง (Dynamic) และเน้นความร่วมมือทางการเรียน (Collaborative)
 - 4.2 ครูต้องมีความเต็มใจในการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและการประเมินผล
 - 4.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักการสะท้อนตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ
 - 4.4 การจัดสรรเวลาที่เหมาะสม

บุลล์และคณะ (Bull. & Others.1994) ได้สำรวจเจตคติของครูและผู้บริหารโรงเรียน ใน 3 รัฐของสหรัฐอเมริกา คือ โอกลาโฮมา ยูทาห์ และนิวเม็กซิโก ผลการศึกษาพบว่า ทั้งครูและผู้บริหารต่างมีเจตคติทางบวกต่อการประเมินวิธีนี้ และสนับสนุนให้มีการใช้อย่างแพร่หลายโดยครูต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

- การกำหนดจุดมุ่งหมายของการสะสมผลงาน
- การสะท้อนความคิดเห็น
- การจัดการหลักฐานต่างๆ เพื่อแสดงความก้าวหน้าของนักเรียน

จอห์น (Johns. 1991) ได้ศึกษาผลการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนจากนักการศึกษา ครู ซึ่งคัดเลือกแล้วว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการวางแผนและการประยุกต์ใช้การสะสมผลงาน ในโรงเรียนค่อนข้างมากจำนวน 173 คน ในรัฐอิลลินอยส์ โดยศึกษาในประเด็นความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิธีนี้ ทฤษฎีเบื้องหลังและปัญหาในการนำไปใช้ ผลการศึกษาพบว่า

1. ความรู้เบื้องต้นกำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนาและยังต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป
2. เห็นด้วยกับทฤษฎีเบื้องต้น
3. สนับสนุนในวิธีการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลตนเอง
4. ครูควรต้องฝึกมาก ๆ ในเรื่องการวางแผน การจัดการ และการจัดระบบของการสะสมผลงาน

นิธิและคณะ (Nidhi. & Others.1995) ได้ศึกษาผลการใช้การประเมินผลการเรียนตามสภาพที่เป็นจริง โดยใช้วิธีตรวจเยี่ยมโรงเรียน 16 โรงเรียนในอเมริกาที่ใช้การประเมินแบบนี้ทั้งระดับชาติ ระดับรัฐ ระดับตำบลและระดับโรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการศึกษา สังเกตการสอนในโรงเรียน รวบรวมและตรวจสอบจากผลงานนักเรียน ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการประเมินผลแนวใหม่ที่ครูส่วนมากใช้ คือ การใช้การประเมินจากการสะสมผลงาน
2. มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ถ้าหากในระดับรัฐหรือระดับตำบลไม่เข้มงวดเกินไปในการกำหนดกรอบหลักสูตร
3. กิจกรรมต่างๆของการประเมินมีมากเกินไปบางครั้งส่งผลกระทบต่อความครอบคลุมในเนื้อหาหลักสูตร
4. ธรรมชาติของการประเมินส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน โดยที่การสะสมผลงานเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเขียน
5. ครูส่วนใหญ่ใช้การสะสมผลงานของนักเรียน เป็นเกณฑ์ในการประเมิน และมีความพึงพอใจที่ให้นักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนเพราะทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการประเมินผลและทราบขอบข่ายงานของตนเอง

6. ครูเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้เผยแพร่ข้อมูล เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนและยังจำเป็นต้องได้รับการฝึกในด้านการประยุกต์ใช้ และการปรับยุทธวิธีในการสอนให้มากขึ้น

วาลคาวิช (Walcavich. 1995 : abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแปรปรวนที่มีผลกระทบท่อการประเมินผล โดยใช้การสะสมผลงานในเด็กระดับประถมศึกษา รัฐเพนซิลวาเนีย โดยมีจุดประสงค์เพื่อทราบว่า การสนับสนุนของชุมชน ความเชื่อของครู ระดับการศึกษา เพศ จำนวนปีของการปฏิบัติงาน อายุ และลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่มีผลกระทบท่อการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน โดยวิธีการใช้แบบสอบถามกับครูประถมศึกษา ในรัฐเพนซิลวาเนีย ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนของชุมชน ความรู้สึกต่ออาชีพครู จำนวนปีของการปฏิบัติงาน และลักษณะทางภูมิศาสตร์มีผลกระทบที่สำคัญต่อการประเมินโดยใช้การสะสมผลงาน แต่ความเชื่อของครูในด้านปรัชญา ระดับการศึกษา อายุ และเพศของครูไม่มีผลกระทบต่อการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน

คลาสเทลลาย (Casteline. 1997 : abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงานต่อความคาดหวังในตัวนักเรียนของครู โดยมีจุดประสงค์เพื่อสำรวจผลกระทบของการประเมินผล โดยใช้การสะสมผลงานที่ครูคาดหวังไว้กับนักเรียน โดยวิธีการสัมภาษณ์ครูอาวุโส 3 คน จำนวน

5 ครั้ง และตอบแบบสอบถาม 2 ชุด และการสังเกตในห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า วิธีการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงานทำให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นขึ้น ครูได้รับความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับ

การแสดงออก ครูเคารพต่อความคิดเห็นของนักเรียนซึ่งใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคาดหวังจากนักเรียน โดยครูส่วนใหญ่มีความคาดหวังในตัวนักเรียนในด้านวิชาการและอารมณ์ทางสังคมมาก ครูพยายามปรับพฤติกรรมของตนเองในการเรียกร้องจากตัวนักเรียนน้อยลง

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยที่น่าสนใจมีดังนี้

โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกระบี่ (2539) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนโดยใช้การสะสมผลงาน โดยทดลองใช้ในกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ด้านทักษะการเขียน โดยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่เข้าร่วมในการทดลองจำนวน 8 โรงเรียน ผลการทดลองมีดังนี้

1. การประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงานนี้มีความเป็นไปได้คือ สามารถนำมาใช้ประเมินผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในเอกสาร ป.02 เรื่องการเขียน เป็นเครื่องมือที่ประเมินได้ตรงกับสภาพการเรียนรู้ และสามารถใช้ในการสะสมผลงานมาประเมินเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนภาคปฏิบัติในการสอบปลายภาคได้

2. นักเรียนส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มทดลองกล่าวว่า การประเมินผลการเรียนโดยใช้การสะสมผลงาน ช่วยให้การเขียนพัฒนาขึ้นและช่วยให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองอย่างมีจุดมุ่งหมายยิ่งขึ้น

3. ผู้ปกครองเห็นว่าการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน มีประโยชน์จึงสามารถใช้พัฒนานักเรียน และเป็นหลักฐานที่ใช้ตัดสินการเลื่อนชั้นได้ มีความเป็นรูปธรรมและมีความยุติธรรม

4. นักเรียนที่มีผลการเรียนทางวิชาภาษาไทยสูงหรือปานกลางชอบการประเมินผลวิธีนี้มาก ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำมีความชอบในระดับน้อย แต่จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่า ความสามารถทางการเรียนหรือการใช้ภาษาของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำดีขึ้น และมีความมั่นใจในการเรียนสูงขึ้น

5. ปัญหาสำคัญในการใช้การประเมินผลวิธีนี้คือ เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสูงขึ้น และครูผู้สอนมีภาระมากถ้าเป็นชั้นเรียนขนาดใหญ่

สำลี ทองธิว (2541) ได้ทดลองวิจัยกระบวนการสอนโดยใช้ฟอร์ทโฟลิโอการสอนอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ (1) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ฟอร์ทโฟลิโอการสอนอ่านสำหรับให้นิสิตปริญญาโท สาขาประถมศึกษาใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา (2) เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการสอนโดยใช้ฟอร์ทโฟลิโอการสอนอ่านหนังสือสำหรับเด็กประเภทต่างๆ ที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพครูของนิสิตปริญญาโท สาขาประถมศึกษา ภาคต้น ปีการศึกษา 2540 (3) เพื่อศึกษาคุณภาพทางการอ่านของนักเรียน ระดับประถมศึกษาที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้ฟอร์ทโฟลิโอการสอนอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตสามารถระบุวิธีสอนอ่านหนังสือสำหรับเด็ก และสามารถสร้างวิธีการสอนอ่านแบบใหม่ๆ ได้เป็นจำนวนมากขึ้น หลังการใช้กระบวนการสอนโดยใช้ฟอร์ทโฟลิโอ ครบทุกขั้นตอน

2. นักเรียนอ่านหนังสือสำหรับเด็ก นอกเหนือจากหนังสือประกอบภาพ

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแครายวิทยา จังหวัดราชบุรี ในปีการศึกษา 2539 จำนวน 43 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษ มีแนวทางในการดำเนินการตามแบบจำลองการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยใช้แฟ้มสะสมงานที่ผู้วิจัยเสนอ

2. กระบวนการของแฟ้มสะสมงานช่วยให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ และสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนมาก

3. การประเมินผลโดยการใช้แฟ้มสะสมงานมีคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินของลินท์และคณะในระดับมากทุกประการ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า รัฐและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) เพราะเป็นการประเมินที่ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพของการสอน ซึ่งช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น (กรมวิชาการ, 2534 : 3-4) เพราะเป็นการประเมินผลตามสภาพจริงด้วยการสังเกตและการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง โดยสอดแทรกอยู่ในสภาพการเรียนประจำวัน ผลของงานที่สะสมสะท้อนให้เห็นความสามารถของผู้เรียนหรือผลสัมฤทธิ์จากการทำงาน ความก้าวหน้าและสะท้อนภาพบุคคลตามจุดประสงค์ได้ (สุวิมล ตั้งสัจพจน์ และกุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542 : 3) กระบวนการประเมินผลด้วยการสะสมผลงานเป็นเรื่องใหม่ที่ครูต้องศึกษา เพราะหากว่าครูผู้สอนขาดการทำงานที่เป็นระบบ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะไม่รู้ว่า เมื่อใดจะต้องเก็บชิ้นงาน เก็บจำนวนเท่าไร เก็บมาแล้วจะดำเนินการอย่างไร (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์, 2540) ซึ่งจากรายงานการวิจัยพบว่า ถ้าต้องใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน ครูควรต้องฝึกมาก ๆ ในเรื่องการวางแผนการจัดการและการจัดระบบของการสะสมผลงาน (Johns, 1991) นอกจากนี้ธีระและคณะ (Nidhi, & Others, 1995) ศึกษาพบว่ารูปแบบการประเมินแนวใหม่ที่ครูส่วนมากใช้คือการประเมินด้วยการสะสมผลงาน กิจกรรมต่างๆของการประเมินมีมากเกินไป บางครั้งส่งผลกระทบต่อความครอบคลุมในเนื้อหาหลักสูตร ครูมีความพอใจในการใช้การประเมินผลวิธีนี้ สำหรับในประเทศไทยพบว่า ครูยังไม่สามารถนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลด้วยการสะสมผลงานมาใช้ประโยชน์และไม่สามารถปรับปรุงพัฒนาผลงานที่สะสมได้ตามกระบวนการของการพัฒนาและมีปัญหาอุปสรรคในการวางแผนการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน (พลิชฐ์ พึ่งเดช, 2542) ครูมีปัญหาในการประเมินด้วยการสะสมผลงานอยู่ในระดับมาก ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผล ขาดความเข้าใจในขั้นตอนการประเมินวิธีนี้ (พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์, 2542) เช่นกันกับครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแม้ว่าจะได้รับความรู้จากการส่งเสริมวิชาการจากรัฐแล้วก็ตาม ในส่วนของครูปฐมวัยซึ่งยากแก่การเก็บผลงานเพราะการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นเรื่องของความพร้อมของผู้เรียน การประเมินมุ่งไปที่การพัฒนาซึ่งเป็นความเฉพาะของการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าครูมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน มีรายละเอียดในการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 398 โรงเรียน มีครูระดับก่อนประถมศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 862 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2544 เป็นครูที่ใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานที่กำลังสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากครูผู้สอนโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 398 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 398 คน โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครูกลุ่มตัวอย่าง
พระนครศรีอยุธยา	33	33
ท่าเรือ	24	24
นครหลวง	20	20
บางซ้าย	17	17
บางไทร	31	31
บางบาล	25	25
บางปะหัน	32	32
บางปะอิน	31	31
บ้านแพรก	8	8
ผักไห่	20	20
ภาชี	24	24
มหาราช	17	17
ลาดบัวหลวง	25	25
วังน้อย	27	27
เสนา	35	35
อุทัย	29	29
รวม	398	398

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยพื้นฐานของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราจัดอันดับ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดรายการถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน 3 ด้าน คือ ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนประสิทธิภาพในการพัฒนาครูและประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็ก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราจัดอันดับ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดรายการ

การถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำประเมินด้วยการสะสมผลงาน 5 ด้าน คือ การกำหนดจุดประสงค์ การวางแผนปฏิบัติ การเลือกชิ้นงาน การจัดระเบียบชิ้นงาน และการประเมินผลงานสะสม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราจัดอันดับ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดรายการถามเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน 4 ด้าน คือ เวลา วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ความรู้ของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน การประเมินผลระดับก่อนประถมศึกษา การสร้างแบบสอบถาม คู่มือวิธีวิจัยทางการศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดแบบสอบถามเป็น 4 ตอน ให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกด้าน

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเรื่องการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

ตอนที่ 2 ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน 3 ด้าน คือ ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และประสิทธิภาพในการพัฒนาครูและเด็ก

ตอนที่ 3 ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำประเมินด้วยการสะสมผลงาน 5 ด้าน คือ การกำหนดจุดประสงค์ การวางแผนปฏิบัติ การเลือกชิ้นงาน การจัดระเบียบชิ้นงาน และการประเมินผลงานสะสม

ตอนที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน 4 ด้าน คือ เวลา วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ความรู้ของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

โดยมีความหมายคะแนนดังนี้

การแปลความหมายคะแนน ด้านที่ 1 ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน และด้านที่ 2 ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำประเมินด้วยการสะสมผลงาน

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ทัศนคติเห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ทัศนคติเห็นด้วยระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ทัศนคติเห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ทัศนคติเห็นด้วยระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ทัศนคติเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนน ด้านที่ 3 ทศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มีปัญหาระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มีปัญหาระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีปัญหาระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีปัญหาระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีปัญหาระดับมากที่สุด

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเรื่องการประเมินด้วยการสะสมผลงาน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน และทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานจากเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษามา จำนวนทั้งสิ้น 90 ข้อ

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคำถามและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาปฐมวัย เป็นผู้บริหาร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินด้วยการสะสมผลงาน และนักจิตวิทยา จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1.1 รศ.ดร.อารี พันธุ์ณี	อาจารย์ประจำภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
1.2 ดร. สุวิทย์ มูลคำ	ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
1.3 อาจารย์สุรียันต์ บุญชาติพิย	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
1.4 อาจารย์ฉวีวรรณ กฤษสินชัย	ศึกษานิเทศน์ระดับก่อนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
1.5 อาจารย์จารุวรรณ ศิลปรัตน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจากรุวรรณ

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การตัดสิน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ใน 5 คน และตัดข้อคำถามของแบบสอบถามจากจำนวน 90 ข้อ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ตรงตามจุดมุ่งหมายมากที่สุดตัดข้อคำถาม ตอนที่ 1 ข้อที่ 4,5,7, 3,15, 16,18 ตอนที่2 ข้อที่ 3,5,6,9,12,21,22,23,24,26,27,35,38 ตอนที่3 ข้อ 1,4,8,11,14,18, 20, 23,25,27 คงเหลือแบบสอบถามทั้งสิ้น 60 ข้อ

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาจำนวน 50 คนที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

5. ปรับปรุงแบบสอบถามโดยพูดคุยกับครูแล้วนำมาปรับข้อความครั้งสุดท้าย โดยปรับปรุงข้อความของข้อคำถามให้สั้น กระชับรัดตรงจุด ปรับปรุงภาษาให้ชัดเจนเข้าใจง่ายเหมาะสมกับครูระดับก่อนประถมศึกษา และปรับปรุงรูปแบบของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้กับข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามส่งไปยังศึกษานิเทศก์ระดับก่อนประถมศึกษาสังกัด สปจ. พระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง อำเภอบางซ้าย อำเภอบางไทร อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอบางปะอิน อำเภอบ้านแพรก อำเภอดมัย อำเภอกาฬ อำเภอมหาราช อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอวังน้อย อำเภอเสนา อำเภอกุหลาบ โดยมีหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผู้วิจัยเป็นผู้เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทั้งหมด
3. เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 19 กรกฎาคม 2544 ถึงวันที่ 24 สิงหาคม 2544 จำนวน 398 ฉบับ เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้วได้จำนวน 382 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.98
4. นำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package The Social Science for MS WINDOW) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตรวจสอบความแตกต่างของข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for The Social Science for MS WINDOW) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ดังนี้

1. ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถามหรือข้อมูลส่วนตัวของครูผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
 2. ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน กระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน และปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม วิเคราะห์โดยการหาคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 3. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน
- ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน และตอนที่ 5 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม (F - test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้วิธีทดสอบของ Tukey (Tukey-Kramer Test) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 216 - 318)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. สถิติสำหรับตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)
2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน
 - 2.1 ค่าร้อยละ (Percent)
 - 2.2 มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) โดยการหาค่า F- test
 - 3.2 ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้สูตรของ Tukey (Tukey - Kramer Test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน F - distribution
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน(Mean Squares)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
ด้านที่ 1 แทน	ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน	
ด้านที่ 2 แทน	ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำประเมินด้วยการสะสมผลงาน	
ด้านที่ 3 แทน	ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน	

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
- 2 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test) One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้วิธีทดสอบของ Tukey (Tukey-Kramer Test)

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูกลุ่มตัวอย่าง
- 2 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

3. เปรียบเทียบระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

3.1 เปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน

3.2 เปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน

3.3 เปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1 ข้อมูลพื้นฐานของครูกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 328)	ร้อยละ
1 อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	30	7.9
31 - 40 ปี	65	17.0
41 - 50 ปี	238	62.3
50 ปีขึ้นไป	49	12.8
2 วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	36	9.4
ปริญญาตรี	342	89.5
ปริญญาโท	4	1.0
3. ประสบการณ์ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษา		
1 - 5 ปี	195	51.0
6 - 10 ปี	107	28.0
11 - 15 ปี	32	8.4
15 ปีขึ้นไป	48	12.6
4. จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม		
ไม่เคยได้รับการอบรม	91	23.8
1 - 2 ครั้ง	195	51.0
3 ครั้งขึ้นไป	96	25.1

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 62.3 และจำนวนน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 7.9 ด้านวุฒิการศึกษาครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 89.5 ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 1 - 5 ปีมากที่สุด ร้อยละ 51 ประสบการณ์ในการสอน 11-15 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 8.4 ครูได้รับการอบรม 1 - 2 ครั้งมากที่สุด ร้อยละ 51.0 และไม่เคยได้รับการอบรมจำนวน 91 คน ร้อยละ 23.8

2. ระดับทัศนคติของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

2.1 ระดับทัศนคติของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานจำแนกรายด้าน

ตาราง 3 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานจำแนกรายด้าน

ทัศนคติ	N	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านที่ 1	382	3.93	0.47	มาก
ด้านที่ 2	382	3.78	0.81	มาก
ด้านที่ 3	382	3.32	0.42	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่าทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านที่ 1 และด้านที่ 2 อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ระดับทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของแต่ละด้าน

ตาราง 4 ระดับทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

	ด้านที่1		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
อายุ	3.96	0.44	มาก
วุฒิการศึกษา	3.98	0.39	มาก
ประสบการณ์ในการสอน	3.96	0.51	มาก
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม	3.93	0.34	มาก

จากตาราง 4 พบว่าทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม ครูมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก

2.3 ระดับทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของแต่ละด้าน

ตาราง 5 ระดับทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

	ด้านที่2		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
อายุ	3.81	0.72	มาก
วุฒิการศึกษา	3.81	0.50	มาก
ประสบการณ์ในการสอน	3.83	0.63	มาก
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม	3.76	0.62	มาก

จากตาราง 5 พบว่าทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม ครูมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก

2.4 ระดับทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของแต่ละด้าน

ตาราง 6 ระดับทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตาม
อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

	ด้านที่ 3		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
อายุ	3.34	0.39	ปานกลาง
วุฒิการศึกษา	3.40	0.34	ปานกลาง
ประสบการณ์ในการสอน	3.36	0.42	ปานกลาง
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม	3.31	0.39	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม ครูมีทัศนคติระดับปานกลาง

2.5 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
จำแนกตามอายุ

ตาราง 7 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตาม
อายุ

อายุ	ด้านที่ 1			ด้านที่ 2			ด้านที่ 3		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ต่ำกว่า 30 ปี	3.96	0.35	มาก	3.73	0.34	มาก	3.28	0.35	ปานกลาง
31-45 ปี	4.02	0.42	มาก	3.99	1.76	มาก	3.35	0.37	ปานกลาง
41-50 ปี	3.91	0.49	มาก	3.74	0.40	มาก	3.29	0.44	ปานกลาง
50 ปีขึ้นไป	3.95	0.53	มาก	3.78	0.41	มาก	3.45	0.42	ปานกลาง
รวม	3.96	0.44	มาก	3.81	0.72	มาก	3.34	0.39	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่าว่าครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติต่อ
การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านที่ 1และด้านที่ 2 อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง

2.6 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ตาราง 8 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตาม
วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ด้านที่ 1			ด้านที่ 2			ด้านที่ 3		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ต่ำกว่า ป.ตรี	3.90	0.34	มาก	3.66	0.29	มาก	3.25	0.37	ปานกลาง
ปริญญาตรี	3.94	0.49	มาก	3.80	0.85	มาก	3.33	0.43	ปานกลาง
ปริญญาโท	4.12	0.34	มาก	3.98	0.37	มาก	3.64	0.24	น้อย
รวม	3.98	0.39	มาก	3.81	0.50	มาก	3.40	0.34	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่าครูระดับก่อนประถมศึกษามีทัศนคติต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ด้านที่ 1 และด้านที่ 2 อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าครูวุฒิปริญญาโทมีปัญหาน้อย

2.7 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ตาราง 9 ระดับทัศนคติของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ใน การสอน	ด้านที่ 1			ด้านที่ 2			ด้านที่ 3		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1-5 ปี	3.92	0.66	มาก	3.73	0.39	มาก	3.26	0.42	ปานกลาง
6-10 ปี	3.93	0.49	มาก	3.90	1.40	มาก	3.37	0.39	ปานกลาง
11-15 ปี	4.12	0.42	มาก	3.85	0.32	มาก	3.46	0.44	ปานกลาง
15 ปีขึ้นไป	3.88	0.47	มาก	3.84	0.44	มาก	3.38	0.45	ปานกลาง
รวม	3.96	0.51	มาก	3.83	0.63	มาก	3.36	0.42	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่าครูระดับก่อนประถมศึกษาทุกกลุ่มประสบการณ์มีทัศนคติต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ด้านที่ 1 และด้านที่ 2 อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง

2.8 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

ตาราง 10 ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จำแนกตาม
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

จำนวนครั้งที่ได้ รับการอบรม	ด้านที่ 1			ด้านที่ 2			ด้านที่ 3		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ไม่เคยอบรม	3.86	0.06	มาก	3.67	0.37	มาก	3.17	0.33	ปานกลาง
1-2 ครั้ง	3.94	0.47	มาก	3.86	1.06	มาก	3.36	0.46	ปานกลาง
3 ครั้งขึ้นไป	3.99	0.50	มาก	3.75	0.43	มาก	3.40	0.40	ปานกลาง
รวม	3.93	0.34	มาก	3.76	0.62	มาก	3.31	0.39	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่าครูระดับก่อนประถมศึกษาทุกกลุ่มที่จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมมี
ทัศนคติต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านที่ 1 และด้านที่ 2 อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 3 อยู่ในระดับ
ปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการ
สะสมผลงาน จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

3.1 ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการใช้ในการประเมินด้วยการสะสมผลงานด้าน
การเรียนการสอน (ด้านที่ 1) ของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา
 ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการใช้ในการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
ด้านการเรียนการสอนของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	147.787	49.262	.978
ภายในกลุ่ม	378	19036.046	50.360	
รวม	381	19183.832		

จากตาราง 11 พบว่าทัศนคติต่อการใช้ในการประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของ
ครูระดับก่อนประถมศึกษาจำแนกตามอายุไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการใช้ในการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
ด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	42.039	21.019	.416
ภายในกลุ่ม	379	19141.794	50.506	
รวม	381	19183.832		

จากตาราง 12 พบว่าทัศนคติต่อการใช้ในการประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของ
ครูระดับก่อนประถมศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน
ด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	294.583	98.194	1.965
ภายในกลุ่ม	378	18889.250	49.972	
รวม	381	19183.832		

จากตาราง 13 พบว่าทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของ
ครูระดับก่อนประถมศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน
ด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	192.628	96.314	1.922
ภายในกลุ่ม	379	18991.205	50.109	
รวม	381	19183.832		

จากตาราง 14 พบว่าทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของ
ครูระดับก่อนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน (ด้านที่ 2) ของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และ จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	2123.932	707.977	1.726
ภายในกลุ่ม	378	155088.36	410.287	
รวม	381	157212.30		

จากตาราง 15 พบว่าทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับ ก่อนประถมศึกษาจำแนกตามอายุไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อกระบวนการต่อ การจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	461.002	230.501	.557
ภายในกลุ่ม	379	156751.29	413.592	
รวม	381	157212.30		

จากตาราง 16 พบว่าทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับ ก่อนประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำทะเบียนด้วยการ
การสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	1591.702	530.567	1.289
ภายในกลุ่ม	378	155620.59	411.695	
รวม	381	157212.30		

จากตาราง 17 พบว่าทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำทะเบียนด้วยการสะสมผลงานของครูระดับ
ก่อนประถมศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อกระบวนการต่อการจัดทำทะเบียนด้วย
การสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1428.665	714.332	1.738
ภายในกลุ่ม	379	155783.63	411.039	
รวม	381	157212.30		

จากตาราง 18 พบว่าทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำทะเบียนด้วยการสะสมผลงานของครูระดับ
ก่อนประถมศึกษาจำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน (ด้านที่ 3) ของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	429.460	143.153	2.005
ภายในกลุ่ม	378	26991.778	71.407	
รวม	381	27421.238		

จากตาราง 19 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	247.653	123.827	1.727
ภายในกลุ่ม	379	27173.585	71.698	
รวม	381	27421.238		

จากตาราง 20 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	700.736	233.579	3.304*
ภายในกลุ่ม	378	26720.503	70.689	
รวม	381	27421.238		

* P < .05

จากตาราง 21 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานนั้น ครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันนั้นมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ปรากฏผลดังตาราง 22

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่

ประสบการณ์	11 - 15 ปี 15 ปีขึ้นไป 6 - 10 ปี 1 - 5 ปี			
	$\bar{X}$	3.46	3.38	3.37 3.26
11 - 15 ปี	3.46	-	.08	.09 .20*
15 ปีขึ้นไป	3.38	-	-	.01 .12
6 - 10 ปี	3.37	-	-	- .11
1 - 5 ปี	3.26	-	-	- -

* P < .05

จากตาราง 22 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของครูแล้ว ครูระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอน เป็นระยะเวลา 1-5 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานแตกต่างจากครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนเป็นระยะเวลา 11-15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆพบว่าไม่แตกต่าง

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1163.377	581.689	8.396*
ภายในกลุ่ม	379	26257.861	69.282	
รวม	381	27421.238		

* P < .05

จากตาราง 23 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษาจำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานนั้น ครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมแตกต่างกันนั้นมีทัศนคติต่อปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับรายคู่ปรากฏผลดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเป็นรายคู่

		3 ครั้งขึ้นไป	1 - 2 ครั้ง	ไม่เคยได้รับการอบรม
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม	$\bar{X}$	3.40	3.36	3.17
3 ครั้งขึ้นไป	3.40	-	.04	.23*
1 - 2 ครั้ง	3.36	-	-	.19*
ไม่เคยได้รับการอบรม	3.17	-	-	-

* P < .05

ตาราง 24 เมื่อจำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมของครูแล้ว ครูที่ไม่เคยได้รับการอบรม มีปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานแตกต่างจากครูระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง และ 3 ครั้งขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่ที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง กับ ได้รับการอบรม 3 ครั้งขึ้นไป พบว่าไม่แตกต่าง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน 3 ด้าน คือ การใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน กระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา โดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม
4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ทัศนคติต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมมีความแตกต่างกัน
2. ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม มีความแตกต่างกัน
3. ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานของครูระดับก่อนประถมศึกษา เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม มีความแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือครูระดับก่อนประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2544 เป็นครูที่ใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานที่กำลังสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ

1. ปัจจัยพื้นฐานของครูระดับก่อนประถมศึกษา ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม
2. ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน โดยกำหนดรายการถาม 3 ด้านคือประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ประสิทธิภาพในการพัฒนาครู ประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็ก
3. ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน โดยกำหนดรายการถาม 5 ด้านคือ การกำหนดจุดประสงค์ การวางแผนปฏิบัติ การเลือกชิ้นงาน การจัดระเบียบชิ้นงาน และการประเมินผลงานสะสม
4. ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน โดยกำหนดรายการถาม 4 ด้านคือ เวลา วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ความรู้ของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for MS WINDOW)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. จากการศึกษาครู 382 คน พบว่า ครูกลุ่มอายุ 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด 238 คน (ร้อยละ 62.3) ครูวุฒิปริญญาตรีมีมากที่สุด 342 คน (ร้อยละ 89.5) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี มีจำนวนมากที่สุด 195 คน (ร้อยละ 51.0) และครูที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้งมีจำนวนมากที่สุด 195 คน (ร้อยละ 51.0)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน พบว่า

ระดับทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนและกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน พบว่า ครูเห็นด้วยในระดับมาก และไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ครูรู้สึกว่ามีปัญหาระดับปานกลาง ยกเว้นครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท มีความรู้สึกว่ามีปัญหาระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตามปัจจัยพื้นฐาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี มีความรู้สึกต่อปัญหาแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปถึง 15 ปี และยังพบอีกว่า ครูที่ได้รับการอบรมกับครูที่ไม่เคยได้รับการอบรมมีความรู้สึกต่อปัญหาแตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ทัศนคติต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานในภาพรวม

1.1 ทัศนคติต่อการใช้และกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน พบว่า ครูมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการสะสมผลงานอยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยพื้นฐานแล้วพบว่าไม่

แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ว่า การที่ครูรู้สึกเห็นด้วยในระดับมากไม่ถึงมากที่สุดอาจเนื่องจาก การประเมินด้วยการสะสมผลงาน เป็นการประเมินที่กระทรวงศึกษาธิการเพิ่งเริ่มนำมาใช้ในปี 2540 และเป็นการประเมินที่ต้องใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งหมายถึง กระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากผลงานและวิธีการที่นักเรียนทำเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบนักเรียนเหล่านั้น จะไม่เน้นเฉพาะการประเมินทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออก ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามสภาพจริง นอกจากนั้น ยังเน้นการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบข้อความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (จรัญ คำยัง, 2539 : 3) ลักษณะการประเมินนี้ผู้ประเมินจะต้องใช้การสังเกตประกอบการบันทึกการสะสมผลงาน และต้องแปลผลงาน เพราะการสรุปผลงานจากผลงานที่สะสมเป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการสะสมผลงาน ครูต้องนำผลงานที่สะสมมาพิจารณา โดยต้องมีการตั้งเกณฑ์ในการประเมินอย่างชัดเจนซึ่งสร้างความยุ่งยากให้แก่ครู แต่การใช้กระบวนการสะสมผลงานจะไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน หากครูเข้าใจจุดประสงค์และกระบวนการสะสมผลงานที่แท้จริง (สุวิมล ตั้งสัจพจน์ และกุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542 : 23) ทั้งการใช้และกระบวนการจัดกระทำครูต้องใส่ใจมาก แม้จะได้รับการพัฒนาครูยังจำเป็นต้องสร้างความคุ้นเคย ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ พบว่า ข้อที่ครูมีระดับทัศนคติต่ำในการนำใช้ คือข้อที่กล่าวว่า ครูไม่สามารถใช้ผลงานนักเรียนที่สะสมเพื่อประเมินตามจุดประสงค์และประเมินความสำเร็จในการสอนของตนได้ อาจเป็นเพราะว่าการกำหนดจุดประสงค์สามารถกำหนดจากการสอนประจำหน่วย หลักสูตรหรือความต้องการของชุมชน ซึ่งครูจะต้องทำการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำกำหนดการสอน ตั้งจุดประสงค์ของการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการสะสมผลงานเป็นปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งครูปฏิบัติค่อนข้างยาก ประกอบกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานยังใหม่ต่อการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุวิทย์ มูลคำ (2541 : 62) ที่ว่า ครูไม่รู้จะกำหนดจุดประสงค์ของการสะสมผลงานให้ตรงจุดประสงค์การเรียนตรงไหน เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบันที่เน้นจุดประสงค์ปลายทางในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในแง่ของกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน ซึ่งหมายถึง การกำหนดจุดประสงค์ การวางแผนปฏิบัติ การเลือกชิ้นงาน การจัดระเบียบชิ้นงาน และการประเมินผลงานที่สะสม จะพบว่า ข้อที่ครูมีระดับทัศนคติต่ำคือ กระบวนการจัดทำในข้อที่กล่าวว่า การกำหนดจุดประสงค์ในการสะสมผลงานสร้างความยุ่งยากให้แก่ครู การจัดระเบียบชิ้นงานโดยจัดทำแผ่นรายการวันที่ ชื่อผลงาน การประเมินผลงานโดยครูจดบันทึกเป็นการเพิ่มภาระงานให้ครู ซึ่งในความเป็นจริงการสะสมผลงานไม่เพิ่มภาระงานให้ครู แต่ช่วยให้ครูสามารถติดตามผลงานของเด็กได้อย่างต่อเนื่อง เห็นการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการหรือพฤติกรรมของเด็กทั้งระหว่างการเรียนรู้และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ โดยครูไม่ต้องออกข้อสอบ ไม่ต้องตรวจข้อสอบ ที่สำคัญครูสามารถใช้ตอบสนองความต้องการเด็กเป็นรายบุคคล อีกทั้งการสะสมผลงานยังเป็นการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่าครูเพราะนักเรียนเป็นเจ้าของครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะภาระกิจเพิ่มงานครูจึงไม่น่าจะเป็นและการประเมินด้วยการสะสมผลงานไม่ทำให้ครูเสียเวลา เพราะครูสามารถใช้วิธีการของการสะสมผลงานประสานไปกับการสอนด้วยการให้เด็กเลือกชิ้นงาน ที่แล้วเสร็จเก็บไว้ตามจุดประสงค์ที่ครูกำหนด ไม่ต้องไปแยกเวลาการประเมินออกจากชั่วโมงการเรียนปกติ เมื่อสะสมชิ้นงานได้มากพอ ครูก็สามารถประเมินได้แล้วบันทึกผลการก้าวหน้าเป็นช่วงไป ไม่จำเป็นต้องทำช่วงเดียวกันหมดเหมือนกันเหมือนการสอบ หรือการประเมินแบบอื่นๆ ที่ต้องอิงเวลาเป็นเกณฑ์การประเมิน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2541 : 21) แต่ในข้อมูลจะพบว่าครูอาจไม่เข้าใจในกระบวนการอย่างแท้จริง

1.2 ทศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน พบว่าครูมีปัญหาระดับปานกลางและแตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยปัญหาด้านเวลา วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ความรู้ของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูมีปัญหาด้านเวลาและวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด ซึ่งตรงกับข้อที่กล่าวว่า ครูไม่สามารถให้ได้ปฏิบัติตามกิจกรรมการสะสมผลงานเสร็จในเวลาเท่าๆกันกับเวลาเรียนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สำนักงานการประมศึกษาจังหวัดกระบี่. (2539) ที่พบว่าการสะสมผลงานมีข้อจำกัดในการใช้เวลา เพราะผลงานต้องมีจำนวนที่มากพอสำหรับการจัดกิจกรรมการประเมินและเป็นตัวแทนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุวิทย์ มูลคำ (2541 : 65) ที่กล่าวว่า การคัดเลือกชิ้นงานทุกครั้งต้องใช้เวลาทำให้ครูมีความวิตกกังวลในการจัดการเรียนการสอนให้จบตามหลักสูตรและการที่ครูให้เพื่อนในชั้นเรียนคัดเลือกชิ้นงานอาจไม่ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการนำเสนอ อีกประการหนึ่งจากการวิจัยพบว่าครูมีปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณระดับสูงสุดกับข้อที่กล่าวว่า การจัดชั้นเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสะสมผลงานครูต้องใช้งบประมาณส่วนตัวในการจัดทำ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2540 : 38) ที่ว่าครูต้องเตรียมอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้าเป็นภาคเรียนหรือเป็นปีการศึกษาทำให้ครูมีปัญหาในการจัดงบประมาณการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียน

เมื่อจำแนกทศนคติของครูตามปัจจัยพื้นฐาน พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน อยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่าการนำการประเมินด้วยการสะสมผลงานมาใช้ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มต้นที่การให้ความรู้แก่ครูพร้อมๆกันทั่วประเทศ อีกทั้งมีการจัดส่งวิทยากรมาให้ความรู้ตามจังหวัดและมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับมีตัวอย่างเป็นเอกสารให้ แต่อย่างไรก็ตามโดยลักษณะของการสะสมผลงาน จะต้องใช้การสังเกต สารนิทัศน์ ผลงานและการพิจารณาประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) จึงทำให้ครูมีความรู้สึกว่ามีปัญหาอยู่บ้างในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์ตามวุฒิการศึกษา พบว่ากลุ่มครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีทศนคติต่อปัญหาการประเมินด้วยการสะสมผลงานในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทส่วนใหญ่ จะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและการประเมินด้วยการสะสมผลงาน อีกทั้งประสบการณ์การเรียนจะช่วยให้ครูระดับปริญญาโทมีความเข้าใจได้ดีกว่า แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่าไม่แตกต่าง

เมื่อจำแนกทศนคติต่อปัญหาการใช้ตามประสบการณ์แล้ว พบว่า ครูมีทศนคติอยู่ในระดับปานกลางและแตกต่างกัน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี เห็นว่ามีปัญหามากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 11-15 ปี และประเด็นปัญหาพบว่า ประเด็นที่แตกต่างกันมากคือ ความรู้ของครู อภิปรายได้ว่า การที่ครูที่มีประสบการณ์มากมีปัญหาน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยเพราะครูที่มีประสบการณ์มากจะเป็นครูที่มากด้วยความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่างๆในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สำลี ทองธิว (2541 : 48) ที่กล่าวว่า การที่ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนรายละเอียดของประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนของตนเพื่อปรับปรุงหรือให้ความช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูด้วยกันจะเป็นประโยชน์อย่างมากเมื่อครูที่ด้อยประสบการณ์ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนกับครูอาวุโสและได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ตลอดจนเคล็ดความสำเร็จในการสอนจากครูที่มากด้วยความรู้และประสบการณ์ และผลการวิจัยสอดคล้องกับโครงการ พิเคราะห์กรองข้อมูลในฟอร์ทโฟลิโอ ของเมืองฟาร์มมิงเดล ในมลรัฐนิวยอร์ก โดยได้จัดให้ครูใหม่จำนวน 62 คน ที่กำลังปฏิบัติงานครูได้รับการแนะนำจากครูอาวุโสผู้มีประสบการณ์ ผลที่ได้รับก็คือครู

ทั้ง 62 คน ที่ผ่านโครงการนี้ยอมรับว่าเกิดความเชื่อมั่นในตนเองในฐานะครูมากขึ้นและสามารถเรียนรู้การปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความชำนาญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งทั้งนี้เนื่องมาจากการได้รับการดูแลชี้แนะอย่างใกล้ชิดจากครูอาวุโสผู้มากด้วยประสบการณ์มาก่อนนั่นเอง (สำลี ทองธิว 2541 : 49-50 ; อ้างอิงจาก Setteducati. 1995 : Journal of staff development.) จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างก็มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานแตกต่างกัน

เมื่อจำแนกทัศนคติต่อปัญหาการใช้ตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมแล้ว พบว่า ครูมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางและแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ไม่ได้รับการอบรมเห็นว่ามีความรู้มากกว่าครูที่ได้รับการอบรม อาจเป็นเพราะครูที่ได้รับการอบรมจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานและรู้สึกว่ามี ความเข้าใจมากขึ้น และถ้าครูที่เคยได้รับการอบรมมีปัญหา ก็สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมโดยการศึกษาด้วยตนเองหรือปรึกษาผู้มีความรู้ก็จะมีความรู้สึกว่าสามารถเข้าใจได้ง่ายเพราะมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการประเมิน ด้วยการสะสมผลงานจากการได้รับการอบรมมาแล้ว 1-2 ครั้ง หรือ 3 ครั้งขึ้นไป ส่วนครูที่ไม่เคยได้รับการอบรม จะมีความรู้สึกว่าการสะสมผลงานเป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาซึ่งเป็นเพราะครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสะสมผลงาน และประเด็นปัญหา พบว่า ประเด็นที่แตกต่างกันมากคือ ความรู้ของครู ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2527 : 9) ที่กล่าวถึงปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเครื่องมือการประเมินผล ขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่องนี้โดยเฉพาะและยังเห็นว่าการวัดผลเป็นภาระและเสียเวลา และวิธีการแก้ไขปัญหามีวิธีการหนึ่งคือ การจัดอบรม ซึ่งถือว่าสามารถทำให้ครูรับสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมได้ทันการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงทิพย์ เพชรปรี (2529 : 73) ที่ว่าการดำเนินงานการฝึกอบรมครูประถมศึกษาดำเนินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ที่ได้รับความจำเป็นของการฝึกอบรมไว้ว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ครูต้องการแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และต้องการฝึกอบรมครูเฉพาะจุดที่ต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนเฉพาะเรื่อง ซึ่งผลการฝึกอบรมสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ จึงทำให้ครูที่มีจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมแตกต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานแตกต่างกัน

จากผลการศึกษาทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมทั้งหมดที่กล่าวมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาลคาวิช (Walcavich. 1995 : abstract) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแปรปรวนที่มีผลกระทบต่อการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงานในเด็กประถมศึกษา รัฐเพนซิลวาเนีย โดยมีจุดประสงค์เพื่อทราบว่าการสนับสนุนของชุมชน ความเชื่อของครู ระดับการศึกษา จำนวนปีของการปฏิบัติงาน อายุ เพศ และลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนของชุมชน ความรู้สึกต่ออาชีพครู จำนวนปีของการปฏิบัติงานของครู และลักษณะทางภูมิศาสตร์มีผลกระทบที่สำคัญต่อการประเมินโดยใช้การสะสมผลงาน แต่ความเชื่อของครูในด้านปรัชญา ระดับการศึกษา เพศและอายุของครูไม่มีผลกระทบต่อการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์ตันและคอลลิน (Barton, J. & Collins, A. 1994) ที่ศึกษาผลการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลกับนักศึกษาวิชาครู ระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยโลดไอซ์แลนด์ โดยนักศึกษาและอาจารย์ได้ร่วมมือกันทำกิจกรรมการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพสำเร็จค่อนข้างสูง เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว การทำ

กิจกรรมต่าง ๆ ตามวิธีการประเมินผลแนวใหม่นี้จึงเป็นไปได้ดี และเป็นที่พอใจของนักศึกษา การวัดผลมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่าครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีความรู้ระดับปริญญาโทมีทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานน้อย และครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนและจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมแตกต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกัน จากประเด็นผลการวิจัยเป็นข้อบ่งชี้ว่า การส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมหรือให้ความรู้บางอย่างใดอย่างหนึ่ง ในเรื่องการประเมินด้วยการสะสมผลงานหรือจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันในเรื่องการประเมินด้วยการสะสมผลงาน จะช่วยสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ครู สิ่งทีผู้บริหารหรือครูควรได้มีการพัฒนา เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องการประเมินด้วยการสะสมผลงาน คือ

1. จัดการฝึกอบรมเรื่องการประเมินด้วยสะสมผลงาน
2. ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างหน่วยงานที่มีประสบการณ์
3. ปรับเนื้อหาวิชาในการประเมินผลลงในโปรแกรมการศึกษาหรือหลักสูตร
4. จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่ให้แก่ครูได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานเกี่ยวกับ การสนับสนุนของชุมชนและความรู้สึกต่ออาชีพครู เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้กับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่นหรือเขตการศึกษาอื่น โดยใช้ตัวแปรคือประสบการณ์ในการสอนและจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2534). การวัดและประเมินผลพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : เอรวิณการพิมพ์.
- _____. (2536). แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2539). การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540ก). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2540ข). หลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541, กรกฎาคม). "การใช้พอดโฟลิโอในระดับอนุบาลศึกษา," การศึกษาปฐมวัย.
กรมสามัญศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2541). แนวปฏิบัติในการประเมินสภาพจริงโดยใช้ แฟ้มผลงาน
(Portfolio). ภูเก็ต : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กรมอาชีวศึกษา. (2541). เอกสารประกอบการประชุมการปฏิบัติการประเมินผลการเรียนโดยใช้การสะสม
ผลงาน ระหว่างวันที่ 20-23 กรกฎาคม 2541 ณ โรงแรมโกลเด้นดราگون จังหวัดนนทบุรี.
กรุงเทพ : กรมอาชีวศึกษา
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2523). การประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จรัญ คำยัง. (2539). การประเมินสภาพจริง. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. (2541, กันยายน-ธันวาคม). "การประเมินผลด้วยแฟ้มสะสมงาน," การวัด ผล
การศึกษา. 20(59) : 61-82.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2540). คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป
แมเนจเม้น.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2540). การพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับ ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่สาม. ปรินญาณินท์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดำรง สันเทวีชาติ. (2542). การจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริง และวัดประเมินผลโดยใช้ แฟ้มผลงาน
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4. ภูเก็ต : หน่วยศึกษานิเทศก์
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2538, พฤษภาคม-สิงหาคม). "การประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน," การวัด ผล
การศึกษา. 12 (3) : 28
- _____. (2540, กรกฎาคม). "พอร์ทโฟลิโอ : การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ในเด็ก ปฐมวัย," การ
ศึกษาปฐมวัย. 1(3) : 24-49.
- เบญจวรรณ ศรีมารถ. (2541). ระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน. ปรินญา
ณินท์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2527, กรกฎาคม-กันยายน). "ครูศึกษากับอนาคตของประเทศไทย,"
วารสารครูศาสตร์. 12 (5) : 9
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- พลิชรุ้ พึ่งเดช. (2542). *การศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของครูช่างอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์. (2542). *ปัญหาขั้นตอนการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2534). "กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมในโรงเรียนอนุบาล," ในพา ลูกรักเข้าโรงเรียนอนุบาล. หน้า21-31. กรุงเทพฯ : แพลนพับลิชชิง.
- _____. (2540). "การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (PORTFOLIO) สำหรับเด็กปฐมวัย," เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : แพลนพับลิชชิง.
- พอทิพย์ เพชรปรี. (2529). *การประเมินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา : การฝึกอบรมนำร่องภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ▶ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น*
- _____. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น*
- วัลลภ กันทรัพย์. (2533, ธันวาคม). "ขอบข่ายของงานวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน," *วิจัยสนเทศ*. 11(123) : 1-3.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2539). *การวัดและประเมิน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. (2539). *การประยุกต์ใช้การวัดและประเมินความสามารถจริงในสภาพการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว*
- _____. (2542). "โลกของการเปลี่ยนแปลง" ในคำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี ในการพัฒนาคุณธรรมที่เป็นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ.
- สมนึก นนทิจันทร์. (2540). *การเรียนการสอนและการประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น. กรุงเทพฯ : รุ่งชนเกียรติออฟเซต*
- สุริยันต์ บุญธาพิทย์. (2542). *การพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุวิทย์ มูลคำ. (2541). *แฟ้มสะสมงาน : PORTFOLIO. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ที พี พริน.*
- _____. (2543). *แฟ้มสะสมงาน : PORTFOLIO. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย*
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์ และกุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การประเมินผลงานสะสมทางพลศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์.*

- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2542). เอกสารรายงานการประชุมการประเมินผล
โดย ใช้การสะสมผลงาน ระหว่างวันที่ 13 - 14 เมษายน 2542 ณ โรงแรมกรุงศรีวิเวอร์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา : หน่วยงานนี้เทศก์.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. (2540). การเรียนการสอนและการประเมินผลจาก สภาพจริง.
กรุงเทพฯ : รุ่งชนเกียรติออฟเซต.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). "พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเล็ก" ใน
เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2539). คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (มปป.). การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. (2540). คู่มือการอบรมการใช้แฟ้มสะสมผลงาน นัก
เรียน (Portfolio). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2540). แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ 2539-2550. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2539). กระบวนการพัฒนาแฟ้มผลงานของนักเรียน
(PORTFOLIO DEVELOPMENT). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำลี ทองธิว. (2541, มีนาคม-มิถุนายน). "การพัฒนากระบวนการสอนโดยใช้พอร์ทโฟลิโอการสอนอ่าน เพื่อ
พัฒนาคุณภาพทางการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางวิชา ชีพ
ครู." วารสารครูศาสตร์. 26(3) : 65-82
- โสภิตา จิตใจนำ. (2541). การพัฒนาระบบการประเมินพัฒนาการของนักเรียนระดับอนุบาล ศึกษาโดยใช้
แฟ้มผลงาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวิจัยและวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان. (2530). การวัดและประเมินผลการเรียนระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: ฟันนี่พับบลิชชิ่ง
- _____. (2540). แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียน ครู ศึกษาในเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน
เพื่อการพัฒนาการเรียน. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับบลิชชิ่ง.

Arter, J.A.(1990, May). "Using Portfolio in Instruction and Assessment," *The Northwest
Regional Educational Laboratory*. IS(1) : 81-90.

Barton, J., & Collin, A.(1994). *Portfolio Assessment : A Handbook for Education*.
Callifonia : Addison - Wesley.

- Bull, K.S. & Others. (1994). "Portfolio Assessment in Teacher Evaluation : A Comparison of the Perspectives of General and Special Educational Administrators and Teachers," *ERIC Document Reproduction Service* No. ED 369604., March 23-26.
- Calfee, R. & Perfumo, P. (1993, April). "Student Portfolio : Opportunities for a Revolution in Assessment, Learning," *Journal of Reading*. 36(7) : 532-537 .
- Castelline, D. (1997, May). "The Influence of Portfolio Assessment on Teacher' Expectation for Student," *Dissertation Abstracts International*. 57(11) : 4706-A .
- Ebel and Erisbie. (1986). *Essentials of Educational Measurement*. 4th ed. Englewood Cliffs N.J. : Prentice - Hall.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book.
- Gronlund, N.E. (1990). *Measurement of Evaluation in Teaching* 6th ed. New York : Macmillan
- Gulich, L. (1937). *Note on the Theory of Organization*. New York : Institute of Public Administration, Columbia University.
- Hearn, J. & Schuman, S. (1992). "Portfolio Assessment Implementation and Use at an Elementary Level," *ERIC Document Reproduction Service* No. ED349330.
- John, J.L. & Vanleirsbury, P. (1991). "Portfolio Assessment : A Survey Among Professionals," *ERIC Document Reproduction Service* No. ED335668. Research Report No.10 Northern Illinois University.
- Ketter, J.S. (1994, March). "Behavioral and Attitude Change in Teacher and Students As a Result of Implementation of the Portfolio Method of Evaluation Writing," *Dissertation Abstracts International*. 54(09) : 3356.
- Marshall, John Clark. (1972). *Essential of Testing*. Philippine : Addison Wesley Publishing.
- Nidhi, K & Others. (1995, November). "How Performance Assessments Affect Teaching and Learning." *Educational Leadership*. 8 (52) : 80.
- Thordike, Robert L. & Hagen, E. (1969). *Measurement and Evaluation in Psychology and Education*. 3 rd. New York : John Wiley & Son.
- Tyler, Leona E. (1979). *Tests and Measurements*. 3 rd. New Jersey : Prentice Hall.
- Walravich, M. (1996, May). "A Survey of Variables that Affect the Implementation of Portfolio Assessment in the Elementary Classroom in Pennsylvania," *Dissertation Abstracts International*. 56(11) : 4275 -A .
- Wilson, L. (1993, February). "Assessment in a Secondary Mathematics Classroom" *Dissertation Abstracts International*. 54(08) : 2935.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๕๓๔๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๕ มิถุนายน ๒๕๔๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกการประเมิน

เนื่องด้วย นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา กันตผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ฉวีวรรณ กฤษสินชัย หัวหน้างานก่อนประถม ศึกษาพิเศษ ๗ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบบันทึกการประเมิน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ท. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๔๑๕

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๕๗๔๘๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๔๐

๕๕ มิถุนายน ๒๕๔๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกการประเมิน

เนื่องด้วย นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา คณิศาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุริยันต์ บุญราพิทย์ หัวหน้ากลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพศึกษานิเทศก์ ๗ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบบันทึกการประเมิน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

นางงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

ทรสาร. ๒๕๔-๔๑๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๒๓๕๓

๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกการประเมิน

เนื่องด้วย นางนงลักษณ์ สันธิสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบบันทึกการประเมิน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางนงลักษณ์ สันธิสุวรรณ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

นางงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

ที่ ทม ๑๐๑๒/๕๓๕๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๕๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกการประเมิน

เนื่องด้วย นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบบันทึกการประเมิน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

นางงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร: ๕๗๒๖, ๕๖๔๖
 ที่ ทม ๑๐๑๒/๕๗๔๔ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี เป็นผู้เชี่ยวชาญ รวบรวมแบบบันทึกการประเมิน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ที่ ทม 1012/ 2623

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางบาล และอำเภอบางปะอิน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 2 ๗๔ ๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางนงลักษณ์ สนธิสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตอบแบบสอบถามการศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางนงลักษณ์ สนธิสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ถนนอยุธยา-อ่างทอง ตำบลลุมพลี 13000

2 กรกฎาคม 2544

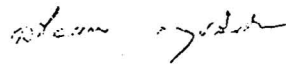
เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ผู้สอนชั้นอนุบาล

ด้วยนางนงลักษณ์ สนิทสุวรรณ นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขอความร่วมมือจากท่าน ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบพระคุณอาจารย์มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางจิววรรณ กฤชสินชัย)

ศึกษานิเทศก์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ฝ่ายพัฒนางานวิชาการ

โทร. 035-328132-5 ต่อ 301-2

ภาคผนวก ค
รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 398 โรงเรียน

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา มี 33 โรงเรียน

วัดไผ่	วัดหันตรา	วัดดุสิตาราม
วัดพระญาติการาม	วัดประดู่ทรงธรรม	วัดใหญ่ชัยมงคล
วัดพนัญเชิง	วัดทรงกฐล	วัดช่างทอง
วัดทำใหม่	วัดช้าง	วัดพุทไธสวรรค์
วัดปากกระรอน	ประชาสามัคคี	พรพินิตพิทยาคาร
วัดไก่อเตี้ย	วัดกษัตราธิราช	บ้านคลองตะเคียน
วัดพระงาม	สุตินสหราษฎร์	วัดกลาง
วัดเกตุ	ปฐุมวิทยาการ	วัดกุฎีลาย
วัดช้างใหญ่	วัดตูม	ประดู่ชัย
วัดกลางคลองสระบัว	ลุมพลีชนูปถัมป์	วัดป้อมรามัญ
ตำหนักเพนียด	อนุบาลพระนครศรีอยุธยา	วัดสว่างอารมณ์

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าเรือ มี 24 โรงเรียน

วัดสะอาด	วัดถลุงเหล็ก	วัดไก่อจัน
วัดหัวหิน	วัดบัวงาม	วัดจำปา
วัดเทพคันธาราม	วัดแค	วัดศาลาลอย
วัดจงกลณี	ประชาผดุงวิทย์	บ่อแร่
วัดทุ่งมน	วัดบ้านแถว	หนองชนาก
ชุมชนวัดบ้านร่อม	วัดดอนประดู่	วัดสามเรือน
วัดโพธิ์เอน	วัดบึง	วัดวังแดงเหนือ
วัดศักดิ์	วัดนางคุ่ม	วัดสฎางค์

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนครหลวง มี 20 โรงเรียน

วัดใหญ่	วัดมเหยงค์	วัดน้อย
วัดทอง	วัดสามะกัน	วัดปรีดาราม
วัดลาย	วัดโตนด	นครหลวงวิทยาการ
วัดบ้านซุง	วัดเรือแข่ง	วัดละมุด
ชุมชนวัดเสด็จ	นครหลวง (พิบูลย์ประเสริฐวิทย์)	วัดบ้านดาด
วัดโพธิ์ทอง	วัดราษฎร์บำเพ็ญ	วัดทองทรงธรรม
วัดมาบพระจันทร์	วัดหนองโคก	

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางซ้าย มี 17 โรงเรียน

วัดมฤคทายวัน	วัดสุคนธาราม	วัดเทพมงคล
วัดดอนพัฒนาราม	วัดวังชะโด	วัดใหม่หนองคด
คชเวกวิทยา	คอดัน	วัดเสวดศีลาราม
วัดใหม่ด่านทาน	วัดสามเพลง	วัดทางกลาง
โคกตาพรหม	วัดบางซ้ายนอก	วัดแก้วฟ้า
วัดบางซ้ายใน	วัดฤกษ์บุญมี	

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางไทร มี 31 โรงเรียน

หน้าต่างใน	สินสังวาลย์อุทิศ	วัดศิริสุขาราม
วัดช้างเหล็ก	วัดขุนจำธรรมมาราม	วัดสุนทราราม
วัดไทรโสภณ	วัดแก้ว	วัดปากน้ำ
วัดกระแซง	วัดอนุญชราราม	วัดสิงห์สุทธาวาส
วัดสนามไชย	บางไทร	ศรีบางไทร
ไทยรัฐวิทยา 3	วัดเทพสุนทวารี	วัดนาคนโมสร
วัดกกแก้วบุรพา	บ้านบางพลี	วัดสว่างอารมณ์
วัดสง่างาม	วัดป่าคา	ไทยรัฐวิทยา 2
วัดโพธิ์แดงใต้	บ้านเชียงรากน้อย	วัดทางยาว
วัดท่าซุงทักษิณาราม	วัดไม้ตราสมาชิการาม	วัดเชิงเลน
วัดโบสถ์สมพรชัย		

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางบาล มี 25 โรงเรียน

วัดจุฬามณี	วัดโคก	วัดโบสถ์
วัดบางบาล	วัดบุญกันนาวาส	วัดไทรน้อย
วัดปราสาททอง	วัดนกกะจาบ	วัดไผ่ล้อม
วัดโพธิ์	วัดแจ้ง	วัดเสาชิง
วัดม่วงหวาน	วัดสีกก	วัดน้ำเต้า
วัดบางปลาหมอ	วัดขวิด	บ้านหาดทราย
วัดพระขาว	วัดอินทรา	วัดตะกุก
ประชากรรังสฤษฎ์	วัดใหม่	วัดอัมพวา
วัดกอไผ่		

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะหัน มี 32 โรงเรียน

วัดโชติเขมาราม	วัดเสาชิงเก่า	วัดแก้วตา
วัดบางเพลิง	วัดตาลเอน	วัดทางกลาง
วัดอินกัลยา	วัดประมุง	วัดนาค
วัดวรนายกรังสรรค์	วัดทอง	วัดค่าย
บ้านโรงนอกประชานุสรณ์	วัดโดนด	วัดศรีภวังค์
วัดฝั่งแดง	วัดบ้านม้า	วัดโพธิ์ทอง
วัดตลาด	วัดไก่อ	วัดดอกไม้
วัดบ้านแจ้ง	วัดเทพอุปการาม	วัดโคก
วัดพระงาม	วัดบางเตือ	วัดม่วง
วัดโพธิ์หอม	วัดดาวคะนอง	วัดเกาะเล็ง
วัดจอมเกษ	วัดนันทรี	

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะอิน มี 31 โรงเรียน

วัดตลาด	วัดบ้านกลิ้ง	วัดชีปะขาว
วัดศรีโพธิ์	วัดยม	วัดลาดระโง
วัดเจ้าฟ้า	บ้านพลับ	วัดเชิงท่า
วัดชุมพลนิกายาราม	ชุมชนวัดกำแพง	ปราสาททองวิทยา

วัดโพธิ์	วัดท่าเลไทยโปรดสัตว์	วัดบ้านสร้าง
วัดท่าใหม่	วัดสามเรือน	ราษฎร์นรุต
ราษฎร์นารุง	วัดชนอนบ้านกรด	วัดสุทธิวราราม
วัดบ้านหว้า	เสริมปัญญา	วัดวิเวกอายุพัด
คลองจิก	เขียงรากน้อย	วัดธรรมนาวา
วัดเปรมปรีชา	วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม	วัดบางกระสัน
วัดบางเคียน		

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านแพรก มี 8 โรงเรียน

ชุมชนวัดสำพะเนียง	วัดหลวงพ่อเขียว	วัดเขียนลาย
วัดท่าอุทอง	วัดโบสถ์	วัดนครโปรดสัตว์
วัดไถ่เตี้ย	วัดราษฎร์นารุง	

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภาชี มี 24 โรงเรียน

วัดเจริญธรรม	วัดภาชี “สุนทรอุปถัมภ์”	วัดพระแก้ว
วัดชุมแก้ว	วัดหนองบัว	วัดดอนกลาง
วัดหัวคู้	วัดนาอู่	วัดหนองกลาง
วัดอุทการาม	ตะโกดอนหญ้านาง	วัดวิมลสุนทร
วัดบ้านพลับ	วัดหนองเป่า	วัดหนองเครือบุญ
ชุมชนวัดระโสม	วัดมาบโพธิ์	วัดผดุงธรรม
วัดหนองนาง	วัดธรรมสินธุ์โสภา	ชุมชนโคกม่วง
วัดโกรกกรวด	วัดโคกสังข์	บ้านดอนข่อย

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอผักไห่ มี 20 โรงเรียน

วัดลาดชะโด	วัดนาคู	วัดดอนลาน
วัดลำตะเคียน	วัดตาลานเหนือ	วัดโพธิ์
วัดบ้านแค	วัดโพธิ์เผือก	วัดบ้านโคก
วัดไผ่ล้อม	วัดคงชา	วัดบ้านอ้อ
วัดอมฤต	วัดฤทัย	วัดโคกทอง
วัดย่านอ่างทอง	วัดตาลานใต้	วัดราษฎร์นิยม
วัดลาดชิด	วัดท่าดินแดง	

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมหาราช มี 17 โรงเรียน

วัดปากคลอง	วัดน้ำเต้า	วัดอุโลม
ชุมชนวัดสุเมธ	วัดธรรมรส	วัดตะบอง
วัดบางสงบ	วัดโพธิ์ทองหนองจิก	วัดโพธิ์
วัดกระโจมทอง	วัดโบสถ์อนุกุลสังฆกิจ	วัดใหม่ปากบาง
วัดท่า	วัดสุวรรณเจติย์เลิศบุญยงค์	วัดเจ้าปลุก
วัดโพธิ์ประสิทธิ์	วัดท่าต่อเลิศบุญยงค์วิทยา	

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง มี 25 โรงเรียน

หงษ์ประภาสประสิทธิ์	วัดราษฎร์ปทุมธาราม	วัดราษฎร์นารุง
ประสิทธิ์วิทยา	สามัคคีวิทยา	วัดบันลือธรรม
วัดฉัตรทอง	รุ่งวิทยาประชาอุปถัมภ์	สอนดี

วัดโสภณเจติการาม	คู้สลอด 2	วัดอินทอวรี
วัดหน้าไทร	ลาดบัวหลวง (นิมนวลอุทิศ) รตติชัย	
มาลาอีสงเคราะห์	วิทยานนท์	วัดสุทธาวาส
วัดลาดประทุมคงคาราม	วัดปทุมวัน	วัดตรีพาราสีมาเขต
อุบลพันธ์โรจนประสิทธิ์	ลาดบัวหลวง "ประชาบวรลือธรรม"	สัตตปทุมบำรุง
ลาดบัวหลวง		

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้อย มี 27 โรงเรียน

วัดศรีประชา	วัดวงศ์สุวรรณ	กลางคลอง 27
คอตันคลอง 27	บ้านลำแดง	วัดสุคันธาราม
วัดศิวาราม	จรัญกิมลิจจากทรอนุสรณ์	บ้านสร้าง
บ้านบ่อตาโล่	วัดห้วยจรเข้	มุสลิมบำรุง
วัดบ้านช้าง	บ้านกระทุ่มลาย	วัดธรรมจริยา
วังน้อยวิทยาคม	พระอินทร์ศึกษา	วัดยมนาตามธรรม
สุพรรณสนธิวงศ์พิทยา	วัดลาดทราย	วัดกุฎีประสิทธิ์
วัดลำพระยา	วัดสว่างอารมณ์	วัดมณฑลประสิทธิ์
สิทธิพยากรณ์	ชลประทานอนุเคราะห์	วัดพะยอม

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเสนา มี 35 โรงเรียน

วัดบ้านแพน	วัดมารวิชัย	วัดสุธาโกชน
วัดสามตุ่ม	วัดคู้สลอด	จรัสวิทยาคาร
จุฬารามฎีวิทยา	วัดเจ้าเจ็ดใน.	วัดเจ้าเจ็ดนอก
วัดกลางคลองวัฒนาราม	วัดสามกอ	วัดบางนมโค
บ้านแกววิทยาคาร	ชายนวิทยาคาร	วัดกลาง
วัดกระโถงทอง	วัดรางจรเข้	ลาดงาววิทยาคม
สมบุญสุภบุญมี	ราษฎร์สุภประดิษฐ์	วัดโคกเสือ
วัดโบสถ์ (วงศ์พานิช)	วัดโบสถ์	วัดโพธิ์
วัดหัวเวียง	วัดบางกะทิง	วัดบันไดช้าง
วัดประดู่โลกเชษฐ์	วัดไชยภูมิ	วัดแก้วสุวรรณ
วัดจรเข้ไล่	วัดปิ่นแก้ว	วัดอยู่ตะเภา
วัดเจ้าแปดทรงไทรย์	วัดหนองลำเจียก	

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุทัย มี 29 โรงเรียน

วัดหนองไม้ซุง	วัดพรานนก	วัดกะสังข์	วัดอุทัย
วัดสนามทองมิตรภาพ	วัดโพธิ์สาวหาญ	วัดสะแก	วัดลุ่ม
วัดดอนพุทชา	วัดกุ่มแต้	บ้านคู่คด	
วัดบ้านหีบ	วัดนางชี	บ้านเป็ด	
วัดไทรงาม	วัดช้อยโพน	วัดเขาดิน	
วัดสามบัณฑิต	วัดโคกช้าง	วัดจำปา	
วัดโดนดเตี้ย	วัดโคกมะยม	เขาวัด	
วัดคานหาน	วัดโคกโพธิ์	วัดโดนด	
บ้านหนองน้ำส้ม	วัดขุนทิพย์	บ้านช้าง	

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อ
การประเมินด้วยการสะสมผลงาน

คำชี้แจงเบื้องต้น

1. เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ตอบแบบสอบถาม คำว่า การประเมินด้วยการสะสมผลงาน หรือ การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน หรือ พอร์ตโฟลิโอ เป็นคำที่มาจากรากศัพท์ภาษาอังกฤษคำเดียวกันคือ **PORTFOLIO ASSESSMENT**
2. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน แบ่งเป็น 4 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 บัณฑิตพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน
 - ตอนที่ 3 ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำประเมินด้วยการสะสมผลงาน
 - ตอนที่ 4 ทัศนคติต่อปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
3. แบบสอบถามฉบับนี้ สำหรับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม
4. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาครูเกี่ยวกับ การใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนของครูระดับก่อนประถมศึกษา และนำข้อมูลมาเป็นแนวทางสำหรับการนิเทศการประเมินด้วยการสะสมผลงานสำหรับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาทั้งในคลินิกและนอกสถาบัน คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด
5. จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพื่อให้งานวิจัยได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด ในการตอบแบบสอบถามจะมีคำชี้แจงวิธีการตอบอยู่ในแต่ละตอน
6. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครู อาจารย์ผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ตอนที่ 1

ปัจจัยพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความหรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

โรงเรียนที่ท่านสอนสังกัด สปอ.

สอนชั้นอนุบาล

1. อายุ

- () ต่ำกว่า 30 ปี
- () 31 - 40 ปี
- () 41 - 50 ปี
- () มากกว่า 50 ปี

2. วุฒิทางการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ปริญญาตรี
- () ปริญญาโท

3. ประสบการณ์ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

- () 1 - 5 ปี
- () 6 - 10 ปี
- () 11 - 15 ปี
- () 15 ปีขึ้นไป

4. จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเรื่องการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

- () ไม่เคยได้รับการอบรม
- () 1 - 2 ครั้ง
- () 3 ครั้งขึ้นไป

ตอนที่ 2

แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน

คำชี้แจง

- 1. ข้อคำถามมีจำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ
 - 2. ทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน หมายถึง การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ซึ่งไม่ได้มีการใช้เครื่องมือวัดว่าถูกหรือผิด ในที่นี้หมายถึง แสดงออกมาในการตอบแบบสอบถามเรื่องการนำการสะสมผลงานมาใช้ในการประเมินผู้เรียนด้านการเรียนการสอน เกี่ยวกับประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน และประสิทธิภาพในการพัฒนาครูและเด็ก
 - 3. ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาหาวิธีการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ไปใช้ให้เกิดผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา
 - 4. ประสิทธิภาพในการพัฒนาครู หมายถึง การที่ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาหาวิธีการประเมินด้วยการสะสมผลงานไปใช้ และทำให้ครูมีความสามารถที่จะทำให้เกิดผลในการทำงานดีขึ้น
 - 5. ประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็ก หมายถึง การที่ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาหาวิธีการประเมินด้วยการสะสมผลงานไปใช้ และทำให้นักเรียนมีความสามารถที่จะทำให้เกิดผลในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ดีขึ้น
 - 6. กรุณาอ่านข้อความในแต่ละข้อและพิจารณาว่า ท่านมีความคิดเห็นในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด ให้ท่านทำเครื่องหมาย X ลงในช่องซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้
5	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านเห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านเห็นด้วย
3	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
0	<u>ด้านประโยชน์ต่อการเรียนการสอน</u> ผู้ปกครองไม่สามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนได้ จากการดูผลงานที่สะสมของผู้เรียนแต่ละคน	5 4 3 2 1

คำอธิบาย จากตัวอย่างการตอบแบบสอบถามข้อ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย X ตรงหมายเลข 2 แสดงว่าตามความคิดเห็นของท่าน ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวว่า ผู้ปกครองไม่สามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนได้ จากการดูผลงานที่สะสมของผู้เรียนแต่ละคน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
1	ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การสะสมผลงานเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปด้านการศึกษาปฐมวัย	5 4 3 2 1
2	ครูไม่สามารถใช้ผลงานนักเรียนที่สะสมเพื่อการประเมินตามจุดประสงค์ได้	5 4 3 2 1
3	การสะสมผลงานทำให้มีแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ที่สามารถประเมินผู้เรียนได้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน	5 4 3 2 1
4	ผลงานที่สะสมเป็นหลักฐานในการตัดสินความสามารถทางการเรียนที่ไม่สามารถเชื่อถือได้	5 4 3 2 1
5	ผลงานที่สะสมสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการเรียนร่วมกับการสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ได้อย่างดียิ่ง	5 4 3 2 1
6	ประสิทธิภาพในการพัฒนาครู การสะสมผลงานช่วยให้ผู้สอนสามารถอธิบาย ให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงผู้เรียนได้	5 4 3 2 1
7	การประเมินด้วยการสะสมผลงานช่วยให้ผู้สอนพัฒนาตนเองในระดับสูงขึ้นได้ เพราะสามารถเข้าใจพัฒนาการของผู้เรียนอย่างแท้จริง	5 4 3 2 1
8	ครูใช้การสะสมผลงานเป็นยุทธวิธีในการสอนเด็กเป็นรายบุคคล	5 4 3 2 1
9	ครูไม่สามารถใช้การสะสมผลงานมาประเมินความสำเร็จการสอนของตนได้	5 4 3 2 1
10	ในกิจกรรมการสะสมผลงานครูควรเน้นบทบาทของตนเองให้มากโดยการเป็นผู้บอกหรือสอน และให้นักเรียนปฏิบัติตาม	5 4 3 2 1
11	ประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็ก การสะสมผลงานไม่ทำให้เกิดความร่วมมือในการเรียนเพราะเด็กวิพากษ์วิจารณ์งานซึ่งกันและกัน	5 4 3 2 1
12	การสะสมผลงานเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนสามารถประสบผลสำเร็จตามศักยภาพของตนเพราะได้เลือกทำงานตามความสนใจและความสามารถ	5 4 3 2 1

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
13	หลักฐานงานของผู้สะสมไม่ทำให้ผู้สะสมเกิดความภาคภูมิใจ	5 4 3 2 1
14	การสะสมผลงานช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์จากการตัดสินใจเลือกผลงานมาสะสม	5 4 3 2 1
15	การสะสมผลงานสร้างผลเสียต่อการตระหนักรู้ความสามารถในตนเองของผู้สะสมเพราะเด็กได้รับข้อมูลย้อนกลับในส่วนที่ไม่ดีด้วยทำให้ไม่รู้จักความสามารถที่แท้จริง	5 4 3 2 1

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอน

ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน

ประสิทธิภาพในการพัฒนาครู

ประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็ก

ตอนที่ 3

ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามมีจำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อ
2. ทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสมผลงาน หมายถึง ความรู้สึกทั้งในทางบวกและในทางลบของครูผู้สอน ในการนำขั้นตอนของการสะสมผลงานมาใช้ในการประเมินผลพัฒนาการของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาตามกระบวนการดังนี้ การกำหนดจุดประสงค์การสะสมผลงาน การวางแผนปฏิบัติ การเลือกชิ้นงาน การจัดระเบียบชิ้นงานและการประเมินผลงานสะสม
3. การกำหนดจุดประสงค์การสะสมผลงาน หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายของการนำวิธีการประเมินด้วยการสะสมผลงานไปใช้ว่าจะนำไปใช้เพื่ออะไรหรือเรื่องใด เช่น ใช้ดูพัฒนาการของผู้เรียน ใช้สื่อถึงผู้ปกครองในการรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน
4. การวางแผนปฏิบัติ หมายถึง การวางแผนในการกระทำในเรื่องการประเมินด้วยการสะสมผลงาน โดยครูผู้สอนเป็นผู้วางแผนปฏิบัติ ในเรื่องการจัดชั้นเรียน การจัดตารางเวลากิจกรรม รูปแบบการเรียนการสอน วิธีสอน อุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสะสมผลงานและให้เกิดผลดีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
5. การเลือกชิ้นงาน หมายถึง การคัดเลือกตามความต้องการหรือการเจาะจงผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน
6. การจัดระเบียบชิ้นงาน หมายถึง การจัดทำที่ใส่ผลงานสะสม เช่น แฟ้ม กล่อง และการทำรายการลำดับผลงาน วันที่ ชื่อผลงานเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ และมีการพัฒนาผลงานรวมทั้งการตรวจสอบผลงานร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนว่างานที่สะสมครอบคลุมจุดประสงค์หรือไม่
7. การประเมินผลงานสะสม หมายถึง การนำผลงานที่สะสมมาสะท้อนภาพของผู้เรียน โดยเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เช่น เกณฑ์พัฒนาการตามวัย หรือประเมินโดยครู เพื่อน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมหรือผู้เรียนประเมินตนเอง
8. กรุณาอ่านข้อความในแต่ละข้อและพิจารณาว่า ท่านมีความคิดเห็นในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด ให้ท่านทำเครื่องหมาย X ลงในช่องซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้
- 5 หมายถึง ข้อความนั้นท่านเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึง ข้อความนั้นท่านเห็นด้วย

3 หมายถึง ข้อความนั้นท่านไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ข้อความนั้นท่านไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ข้อความนั้นท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
00	การกำหนดจุดประสงค์ การกำหนดจุดประสงค์ของการสะสมผลงานนำมาจากกรอบแนวคิด ของหลักสูตรเท่านั้น	5 4 3 2 1

คำอธิบาย จากตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม ข้อ 00 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย X ตรงหมายเลข 1 แสดงว่าตามความคิดเห็นของท่าน ท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความที่กล่าวว่า การกำหนดจุดประสงค์ของการสะสมผลงานนำมาจากกรอบแนวคิดของหลักสูตรเท่านั้น

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
1	การกำหนดจุดประสงค์ การกำหนดจุดประสงค์ของการสะสมผลงานสามารถใช้ได้หลายจุดประสงค์ร่วมกัน เช่น นอกจากใช้ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนแล้วยังใช้เป็นสื่อรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบได้ด้วย	5 4 3 2 1
2	การกำหนดจุดประสงค์ของการสะสมผลงานอาจวิเคราะห์มาจากจุดประสงค์การสอนประจำหน่วย กรอบแนวคิดหลักสูตรหรือความต้องการของชุมชนก็ได้	5 4 3 2 1
3	การกำหนดจุดประสงค์เป็นแนวทางสำหรับครูในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาผู้เรียน	5 4 3 2 1
4	การกำหนดจุดประสงค์ในการสะสมผลงานสร้างความยุ่งยากให้แก่ครู	5 4 3 2 1
5	ครูไม่ต้องกำหนดจุดประสงค์ในการสะสมผลงานก็สามารถใช้การประเมินวิธีนี้ได้	5 4 3 2 1
6	การวางแผนปฏิบัติ ครูต้องเป็นผู้วางแผนปฏิบัติที่เอื้อต่อการสะสมผลงานทั้งตารางเวลาในการจัดกิจกรรม การจัดชั้นเรียน รวมทั้งอุปกรณ์สนับสนุน	5 4 3 2 1
7	การจัดชั้นเรียนและการจัดตารางเวลาเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการสะสมผลงานเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูในการปฏิบัติ	5 4 3 2 1
8	ครูควรกำหนดผลงานที่จะสะสมว่าจะเก็บผลงานชิ้นที่เท่าไร เช่น ชิ้นที่ 1, 8, 10, 15	5 4 3 2 1
9	ครูควรจะกำหนดว่าจะเริ่มต้นและสิ้นสุดการสะสมผลงานเมื่อใด เพื่อผู้เรียนจะได้วางแผนว่าจะเลือกชิ้นงานชิ้นใดที่จะเก็บไว้	5 4 3 2 1
10	การกำหนดที่สำหรับใส่ผลงาน ควรจัดเก็บไว้ในแฟ้มเท่านั้น	5 4 3 2 1
11	การเลือกชิ้นงาน ชิ้นงานที่เก็บต้องมีหลักฐาน 2 ส่วนคือ ชิ้นงานที่เป็นผลผลิตของผู้เรียน โดยมีบันทึกเกี่ยวกับชิ้นงาน และหลักฐานจากผู้สอน เช่นแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์	5 4 3 2 1
12	เก็บสะสมผลงานทุกชิ้นเพื่อแสดงผลงานเด็กทั้งหมด	5 4 3 2 1

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
13	ชิ้นงานที่สมควรแสดงถึงความก้าวหน้าและความต่อเนื่องของการเรียน รวมทั้งตรงกับจุดประสงค์ของการสะสมผลงาน	5 4 3 2 1
14	การเก็บสะสมชิ้นงานให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสะสมผลงาน เป็นเรื่องยากสำหรับครูในการปฏิบัติ	5 4 3 2 1
15	ครูควรให้นักเรียนเป็นผู้คัดเลือกผลงานมากที่สุด	5 4 3 2 1
16	การจัดระเบียบชิ้นงาน การจัดทำแผ่นรายการลำดับผลงาน วันที่ และชื่อผลงาน เป็นการเพิ่มภาระงานให้ครู	5 4 3 2 1
17	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบชิ้นงานทำให้เกิดความรับผิดชอบต่องาน และฝึกทักษะในการทำงานด้วย	5 4 3 2 1
18	การนำเข้าและเอาออกชิ้นงาน โดยเด็กนำผลงานเด่นเข้าและผลงานที่เด็กคิดว่ายังไม่ดีออกมาทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาดตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจ	5 4 3 2 1
19	การตรวจสอบร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนว่างานที่เก็บครอบคลุมจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการสร้างความยุ่งยากให้แก่ครู	5 4 3 2 1
20	ที่ใส่ผลงานสะสม อาจจะเป็นแฟ้ม กระเป๋าหรือกล่องบรรจุผลงานก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการนำไปใช้	5 4 3 2 1
21	การประเมินผลงานสะสม นอกจากการใช้ผลงานที่สะสมประเมินผู้เรียนแล้วควรใช้การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของครูร่วมด้วย	5 4 3 2 1
22	การให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผลงานและครูจัดบันทึกเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่ครู	5 4 3 2 1
23	การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเพื่อนเกี่ยวกับผลงานสร้างความยุ่งยากให้กับครูเพราะต้องควบคุมชั้นเรียน	5 4 3 2 1
24	การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลไว้ล่วงหน้าทำให้เกิดความสะดวกในการประเมิน	5 4 3 2 1
25	การประเมินผลงานควรมาจากการสะท้อนความคิดต่อผลงานจากนักเรียน ครูและผู้ปกครอง	5 4 3 2 1

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับทัศนคติต่อกระบวนการจัดทำ การประเมินด้วยการสะสม

ผลงาน

การกำหนดจุดประสงค์

.....

.....

.....

.....

การวางแผนปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

การเลือกชิ้นงาน

.....

.....

.....

.....

การจัดระเบียบชิ้นงาน

.....

.....

.....

.....

การประเมินผลงานสะสม

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4

แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน

คำชี้แจง

- 1. ข้อคำถามมีจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ
 - 2. ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน หมายถึง อุปสรรคที่ครูไม่สามารถปฏิบัติได้หรือความคับข้องใจของครูในการนำการสะสมผลงานมาใช้ในการประเมินผลเด็กเกี่ยวกับเวลา วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ความรู้ของครู การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3. เวลา หมายถึง ระยะเวลาที่ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาใช้ในการทำกิจกรรม การประเมินด้วยการสะสมผลง
 - 4. วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ หมายถึง เครื่องมือ - เครื่องใช้ และเงินที่ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาใช้ในการทำกิจกรรมการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
 - 5. ความรู้ของครู หมายถึง ความเข้าใจของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาเกี่ยวกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ในเรื่องกระบวนการในการจัดทำ ได้แก่ การกำหนดจุดประสงค์การสะสมผลงาน การวางแผนปฏิบัติ การเลือกชิ้นงาน การจัดระเบียบชิ้นงาน และการประเมินผลงานสะสม
 - 6. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประเมินด้วยการสะสมผลงานระดับก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนและการยอมรับการประเมินผลด้วยวิธีนี้
 - 7. กรุณาอ่านข้อความในแต่ละข้อและพิจารณาว่า ท่านมีความคิดเห็นในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด ให้ท่านทำเครื่องหมาย X ลงในช่องซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้
5	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านเห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านเห็นด้วย
3	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ข้อความนั้นท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
000	<u>ด้านเวลา</u> ครูใช้เวลามากในการจัดเก็บชิ้นงาน	5 4 3 2 1

คำอธิบาย จากตัวอย่างการตอบแบบสอบถามข้อ 000 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย X ตรงหมายเลข 4 แสดงว่าตามความคิดเห็นของท่าน ท่านเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวว่า ครูใช้เวลามากในการจัดเก็บชิ้นงาน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
1	เวลา ครูไม่สามารถให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมการสะสมผลงานเสร็จในเวลาเท่าๆ กันกับเวลาเรียนปกติได้	5 4 3 2 1
2	การนำเข้าและเอาออกชิ้นงานเพื่อพัฒนางาน ครูต้องใช้เวลามากจึงจะ เก็บชิ้นงานเข้าสู่ภาวะปกติได้	5 4 3 2 1
3	การจัดชั้นเรียน ตารางกิจกรรมประจำวันเพื่อให้สอดคล้องกับจุด ประสงค์การสะสมผลงาน ครูสามารถทำได้นอกเหนือจากเวลาเรียน ปกติ	5 4 3 2 1
4	ครูไม่มีเวลาในการจัดทำแผนรายการลำดับผลงาน การบันทึกวันที่ รายการและชื่อผลงาน	5 4 3 2 1
5	การกำหนดจุดประสงค์การสะสมผลงานไม่กระทบต่อเวลาเรียนปกติ	5 4 3 2 1
6	วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ การจัดทำแผนรายการลำดับผลงาน เขียนวันที่ รายการ ชื่อผลงาน ครูสามารถนำวัสดุที่เหลือใช้มาประยุกต์ทำแผนดังกล่าวได้	5 4 3 2 1
7	ครูขาดอุปกรณ์ในการจัดเก็บผลงาน เช่น แฟ้ม กล่องใส่เอกสาร ชั้น เอกสาร	5 4 3 2 1
8	มีการอำนวยความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการ สะสมผลงานที่เป็นวัสดุสิ้นเปลืองอย่างเพียงพอ เช่น กระดาษ สี	5 4 3 2 1
9	การจัดชั้นเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสะสมผลงานครู ต้องใช้งบประมาณส่วนตัวในการจัดทำ	5 4 3 2 1
10	ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำจากผู้บริหารเป็นอย่างดี	5 4 3 2 1
11	ความรู้ของครู ครูไม่รู้วิธีการจัดระเบียบชิ้นงานและการพัฒนาผลงานที่สะสม	5 4 3 2 1
12	ครูมีความรู้เรื่องกำหนดจุดประสงค์ของการสะสมผลงานและ สามารถทำได้	5 4 3 2 1
13	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการนำผลงานที่สะสมไปใช้ให้เกิดประโยชน์	5 4 3 2 1
14	ครูมีความรู้ในการจัดชั้นเรียน ตารางกิจกรรมประจำวัน และรูปแบบ การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสะสมผลงาน	5 4 3 2 1

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
15	ครูไม่มีความรู้ในการวิเคราะห์หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสะสมผลงาน	5 4 3 2 1
16	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดความรู้ สึกที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน	5 4 3 2 1
17	ผู้ปกครองมีอิทธิพลอย่างมากในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กเกิดการ พัฒนางานของตน	5 4 3 2 1
18	ผู้ปกครองไม่เข้าใจวิธีการประเมินผลด้วยการสะสมผลงาน	5 4 3 2 1
19	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานโดยนักเรียน ด้วยกันและผู้ปกครองมีส่วนร่วม สร้างความไม่พอใจแก่ผู้ปกครอง เช่น ไม่ยอมรับความคิดเห็นด้านลบที่นักเรียนของตนได้รับ	5 4 3 2 1
20	การจัดแสดงนิทรรศการผลงานที่สะสม ผู้ปกครองให้ความสนใจ อย่างยิ่ง	5 4 3 2 1

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเรื่องปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน
ปัญหาด้านเวลา

.....

.....

.....

.....

ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ

.....

.....

.....

ปัญหาด้านความรู้ของครู

.....

.....

ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
นางลักษณ์ สนธิสุวรรณ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางนงลักษณ์ สนธิสุวรรณ
วันเดือนปีเกิด	2 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	7 หมู่ 10 ถนนเพชรหิรัญ ต.บางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10300
ตำแหน่ง	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดกระแซง (จันทาไพโรจน์วิทยา) อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล”
พ.ศ. 2538	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. เกียรตินิยมอันดับ 1) การศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
พ.ศ. 2544	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ